STUDIJSKA BIBLIOTEKA

LJUBLJANA

St. 5 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v četrtek, 6. januarja 1927. Posamezna številka 30 stot. Letnik LII

List izhaja vsak dan [illegible] nedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, [illegible] celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Po[illegible] 50 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolo[illegible] in trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, po[illegible] 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— Og[illegible] na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinosti». Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Politična kriza na Poljskem

Varšava, 2. jan. 1927.

Razni dogodki v zadnjih mesecih preteklega leta so pokazali, da Poljska še ni prestala ostre notranje politične krize. Izbruh, ki ga je našla ta kriza v maju lanskega leta v obliki državnega udara maršala Pilsudskega, ni prinesel odločilne rešitve. Še pred tem pučem se je istovetila poljska kriza s krizo parlamentarizma sploh, in odkar je prišel na vlado Pilsudski, zanima to vprašanje čedalje bolj poljsko politično javnost.

Tukajšnji list «Kurjer Polski» je uprizoril pred božičnimi prazniki nekako anketo o krizi parlamentarizma. Obrnil se je do vseh vodilnih oseb, ki korakajo v prvih vrstah posameznih poljskih strank, s prošnjo, naj bi podali svoje mnenje o parlamentarizmu sploh in o njegovi sedanji krizi. Rezultat svoje ankete je objavil omenjeni list v svoji božični številki in izražena mnenja so brez dvoma zelo važna za presojanje razpoloženja odločilnih krogov v poljski politični javnosti z ozirom na možnost uvedbe kakršnekoli diktature v tej slovanski državi. Na dnevnem redu je poleg tega tudi vprašanje volilne reforme.

Poslanec M. Rataj, ki je obenem maršal poslanske zbornice in eden voditeljev agrarne stranke «Piast», je rekel, da preživlja danes tudi Poljska kakor razne druge države gotovo parlamentarno krizo. Toda za parlamentarizem kot takega ne vidi v tem nikake nevarnosti. Kdor bi skušal vladati nad narodom brez naroda in proti večini, — je zaključil — bi si moral prej ali slej razbiti svojo lastno glavo in obenem spraviti državo v nevarnost in izzvati nevarne potrese.

Maršal senata W. Trompčinjski je izrazil mnenje, da se na Poljskem ne more vladati brez zastopnikov naroda. Poljski parlamentarni sistem pa je potreben preuredbe in predvsem je potreben nov volilni red. Ta naj bo tak, da bodo na Poljskem mogli sodelovati pri upravi države le one osebe, ki že imajo gotovo življenjsko izkušnjo. Z drugimi besedami: na Poljskem bi se morali bodoči člani zbornice izbirati, pri čemer priporoča maršal Trompčinjski, naj bi se ta reforma ne izvedla z revolucijo, ki vsebuje vedno mnogo nevarnosti, temveč mehaničnim potem, t. j. s spremembo volilnega reda.

Predsednik poljske narodne demokracije St. Glombinjski smatra napovedi o padcu parlamentarizma za fantastične že z ozirom na to, da si je težko misliti, da se bo hotel kulturen narod odpovedati pravici do stalnega vpliva na usodo države. Parlamentarni sistem je mogel razočarati samo one ideologe, ki so videli v njem vesoljno sredstvo proti vsem državnim in socialnim slabostim, in one državljane, ki mislijo, da se more vsa skrb in vsa odgovornost za usodo države naprtiti parlamentu. Priznava pa, da ima parlamentarni sistem svoje hibe, toda te se dajo popraviti z ustavnimi reformami in s sistematično vzgojo naroda k aktivnemu sodelovanju v političnem življenju.

Predsednik krščansko-demokratskega kluba poslanec Hacinjski stoji na stališču, da je močna delovna vlada Poljski neobhodno potrebna, da pa je negacija parlamentarizma skrajno nevarna stvar. Kriza, ki jo preživlja danes poljska država, se more odstraniti samo s spremembo poljskega volilnega reda.

Poslanec Jan Wožnicki, podpredsednik poslanske zbornice in predstavnik kmetske radikalne stranke «Wyzwolenie», je odgovoril, da se o krizi parlamenta na Poljskem ne more govoriti, in to zato, ker bi morala kriza zajemati tudi to, kar že obstoji in ima svoje trdne meje, medtem ko se niti ne more trditi, da bi se bil parlamentarizem na Poljskem niti še ustalil. Dasi ni sprememba parlamentarizma nikakor aktualna, je vendar dolžnost političnih strank, da spričo glasov o krizi demokracije izpopolnijo in razširijo svoje prosvetno delo v širokih ljudskih slojih.

Predsednik radikalne skupine «Zwiazku Hlopskeho» poslanec Jan Dombski priznava, da se čuti kriza parlamentarizma po vsej Evropi. Ljudje so doživeli svetovno vojno, ki jih je upropastila, in sedaj želijo, da bi parlament vzpostavil v nekoliko mesecih vse ono, kar je vojna uničevala cela leta. Tudi če bi parlament posloval najidealneje, bi bilo to nemogoče. Zato se pojavlja med prebivalstvom nezaupanje napram parlamentu, katero je tem večje, čim manj izobražena je javnost. Parlamentarizem ima svoje napake in težave, toda eno je gotovo, in sicer to, da boljšega vladnega sistema danes nimamo. Radi tega mora vsakdo, kdor noče iti po poti revolucije, ki vodi k fašizmu ali komunizmu, braniti načela parlamentarizma.

Predsednik osrednjega izvršilnega odbora poljske socialistične stranke g. Barlicki misli podobno kakor podpredsednik parlamenta g. Wožnicki, da v Poljski ne more biti govora o krizi parlamentarizma, kajti parlamentarizem kot demokratična vladna oblika v Poljski sploh še ni začel živeti. Zmešnjavo, ki vlada v poljskem političnem življenju, je treba temveč pripisati pretiranemu strankarstvu. Predvsem se je treba potruditi, da se odstranijo nepotrebne stranke in manjše skupine. Poslanec Barlicki sodi, da rušenje parlamentarizma, ki sloni na splošni volilni pravici, ni pot, ki bi vodila k temu cilju.

Predsednik neodvisne delavske stranke poslanec Wojewodzki je rekel, da se nahaja predvojni parlamentarizem v krizi večinoma po državah z reakcionarnim socialnim ustrojem in tam se je pojavilo stremljenje po reformah, ki naj bi ga spravile v sklad s potrebami. Vse te «reforme» in krize parlamenta pomenijo, da se je razvoj držav in državic, ki niso razvite v kapitalističnem pogledu, začel ustavljati radi obstoječe krize celotnega družabnega reda. Posledice te krize so prvi znaki novih vojn, katere bodo vodili novi imperializmi, ki se ne morejo med seboj sporazumeti.

Po teh izjavah je razvidno, da so vse poljske stranke za ohranitev parlamentarne vladne oblike, da pa so vse več ali manj prijazne volilni reformi. To vprašanje je tudi eno izmed najvažnejših vprašanj, ki zanima poljsko javnost.

„Corriere degli Italiani" ustavljen

«Avanti!» bo postal glasilo italijanskih političnih izseljencev?

RIM, 5. (Izv.) Kakor poroča «Informatore della Stampa», je bilo z odredbo francoskih oblastev suspendirano za nedoločen čas nadaljnje izhajanje glasila italijanskih političnih beguncev «Corriere degli Italiani», ki je izhajal v Parizu.

V pariških novinarskih krogih so mnenja, da list najbrž sploh ne bo smel več izhajati. Zato pa se trudi italijanski socijalistična skupina, kateri načeljujeta bivša poslanca Filip Turati in Treves, da doseže s pomočjo francoskih sodrugov dovoljenje za izdajanje «Avantija!»

V to svrho se že delj časa vršijo pregovori med najuglednejšimi zastopniki političnih izseljencev, med katerimi je tudi bivši poslanec Modigliani, ki je prispel z Dunaja.

Kakor vse kaže pa ni preveč verjetno, da bi francoska vlada dovolila izdajanje «Avantija!», ker namerava očividno spremeniti svojo dosedanjo politiko napram italijanskim političnim izseljencem.

Spopad med Kitajci in Angleži v Han-Kovu

HAN-KOV, 5. Predsinočnjim so vdrle skupine Kitajcev v evropski predel mesta. Angleški mornarji, ki so bili poslani proti demonstrantom, so uporabili bajonete; umorili so tri Kitajce, nekaj pa so jih ranili. Množica je reagirala ter pričela obmetavati mornarje s kamenjem. Več Angležev je bilo ranjenih.

Mussolinijeva okrožnica prefektom

Naloge prefektov - Nezakonitost mora prenehati

RIM, 5. (Izv.) Predsednik vlade in notranji minister on. Mussolini je razposlal danes vsem prefektom kraljevine novo okrožnico, v kateri jim daje obširna navodila za izvrševanje njihove odgovorne službe.

«V prvi svoji okrožnici, pravi ministrski predsednik, sem podal osnovne smernice za delovanje prefektov v pokrajinah. Danes hočem določiti bolj natančno one smernice, katerim mora slediti vsak prefekt pri vsakdanjem izvrševanju svoje delikatne in važne oblasti.

«Prefekt je najvišja državna oblast v pokrajini. Vsi državljani in predvsem vsi fašisti so dolžni spoštovanje in pokorščino najvišjemu predstav. faš. režima v pokrajini ter mu morajo poslušno pomagati, da mu olajšajo njegovo težko nalogo. Vsi se morajo zavedati, da oblasti ni mogoče deliti, marveč da je oblast ena in edina; kajti če bi tega ne bilo, bi se povrnili spet k onemu razpadanju države, proti kateremu je nastopil baš fašizem.

«Prefekti morajo z največjo marljivostjo braniti režim proti vsem onim, ki ga skušajo izpodkopavati in oslabiti. Pri tem delu sta potrebna odločnost in razum. Ne izplača se ustvarjati mučenike iz vrst neškodljivih in omejenih oseb. Novi zakon o javni varnosti nudi prefektom zadostno odločna sredstva pri tem delu. Toda sedaj, ko razpolaga država z vsemi obrambnimi sredstvi, mora izginiti tudi škvadrizem, ki še tu pa tam obstoja in ki je v letu 1927 povsem neumesten in nepotreben. Izginiti morajo ne samo ona umazana in nizkotna lokalna nasilstva, ampak tudi ona nasilstva, ki se porajajo po težkih dogodkih. Ta nezakonitost mora prenehati. Naj se zgodi ali naj se mi zgodi karkoli, nasilja in opustošenja se ne smejo več ponavljati in prefekti jih morajo preprečiti z vsemi sredstvi. Zlasti pa morajo preprečiti takoj v zarodku sovražne demonstracije pred sedeži zastopnikov tujih držav.

«Tudi mir in red ne sme biti kaljen. Sicer ne grozi v tem pogledu nikaka nevarnost, vendar pa naj fašistovski prefekti pravočasno odstranijo vse, kar bi znalo motiti javni red. S pravočasnim postopanjem se prihrani nepotrebno, drago in zakasnelo potlačenje. Toda poleg skrbi za javni red, ki spada v področje policije, naj prefekti skrbe tudi za moralni red med državljani, in sicer s tem, da vršijo med vsemi delo pomirjenja in pravičnosti. Oni, ki skrbijo za javni red — orožniki, policijski agenti in črne srajce, zaslužijo največje uvaževanje in spoštovanje.

«Že večkrat sem rekel, da je denar ljudstva svet. Zato mora vladati v vseh upravah, pa naj si bodo državne, pokrajinske, občinske ali strokovne, največji red in največje poštenje.

«Prefekti naj nadzorujejo in naj s pazljivim očesom gledajo na vse te uprave ter naj nastavljajo na odgovorna mesta samo take ljudi, ki so vzornega poštenja. Predvsem velja to za južne pokrajine.

«Istočasno morajo prefekti skrbeti za potrebno čiščenje v vrstah podrejenega uradništva ter ovajati stranki in vladnim organom škodljive življe. Prefekti morajo odstraniti iz vseh organizacij in iz vrst režima vse dvomljive elemente.

«Prefekti morajo v največji meri upoštevati ustvaritelje naše zmage, kakor so to bivši bojevniki, invalidi, zlate svetinje, matere padlih vojakov in padlih fašistov ter druge podobne organizacije, ki predstavljajo dragoceno podporo in moč režima. Prefekti naj uvažujejo te organizacije, podpirajo naj njihove inicijative in obkrožajo naj jih z največjimi simpatijami.

«Fašistovski prefekt ni več, kakor nekdaj v demokratsko-liberalnih časih, volilni agitator, marveč je mož, ki mora skrbeti za vse potrebe pokrajine ter s tem povzdigniti ugled režima. Z novo upravno uredbo je postal prefekt nekak oče pokrajine, ki mora s svojim delom in s svojo skrbjo za pokrajino dokazati, da fašistovska država ni egoistična, hladna in neobčutljiva za potrebe ljudstva».

Predsednik vlade in minister za notranje zadeve zaključuje svojo okrožnico s sledečimi besedami: «To so smernice. Vem, da ste zvesti predstavniki fašistovske države. Izvajali jih boste tedaj razumno, hladno in zvesto».

Sestanek vodstva borznih agentov

RIM, 5. (Izv.) V soboto, nedeljo in pondeljek se bo sestalo v Rimu vodstvo Zveze borznih agentov, ki bo razpravljalo o osnutku zakona glede borznih agentov, ki se sedaj pripravlja v finančnem ministrstvu.

Uradni spisi občinskih načelnikov bodo oproščeni poštnine

RIM, 5. (Izv.) «Informatore della Stampa» poroča, da bo v najkrajšem času objavljen odlok, po katerem bodo uradni spisi občinskih načelnikov oproščeni poštnine.

Dr. Otokar Rybář nevarno zbolel

BEOGRAD, 5. (Izv.) Polnomočni minister in šef odseka za izvrševanje mednarodnih pogodb v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Otokar Rybář je težko obolel na pljučnici. Prenešen je bil v sanatorij na Vračaru. Njegovo stanje je kritično. Zdravniki odklanjajo vsako izjavo, dokler ne prestane kriza, ki se je pričela. To se utegne zgoditi v treh ali štirih dneh.

Politično zatišje v Beogradu

BEOGRAD, 5. (Izv.) Z današnjim dnem je radi praznovanja pravoslavnih božičnih praznikov nastopilo v Beogradu popolno politično zatišje. Samo tekom dopoldne se je vršila v finančnem odboru načelna debata o proračunu. Govorili so od opozicije samostojni demokrat Demetrović, za vlado pa radićevec dr. Basarićek in radikal Trpković. Prihodnja seja finančnega odbora se bo vršila v pondeljek 10 t. m. Sicer pa je zatišje popolno. Celo ministri so se podali domov, da praznujejo božič.

Velika tatvina v Ljubljani

LJUBLJANA, 5. (Izv.) V Ljubljani je bila sinoči izvršena velika poštna tatvina. Med prevozom od pošte v Šempeterskem okraju preko kolodvora do glavne pošte je iz poštnega avtomobila na skrivnosten način izginila vrečica z zneskom 80.000 dinarjev. Doslej je bilo aretiranih 5 oseb, vendar je zločin še docela nepojasnjen. Zanimivo je, da je bila slična tatvina izvršena pred 14 dnevi pri prevozu pošte v Mariboru, kjer je na sličen zagoneten način izginila denarna vreča z večjim zneskom denarja.

Izjave francoskega poslanika v Beogradu

PARIZ, 5. Beograjskemu poročevalcu «Matina» je izjavil francoski poslanik v Beogradu Grenard, da je italijanska vlada s sklenitvijo italijansko-albanskega pakta dokazala svoj dober namen in iskreno težnjo, ne samo da ohrani neodvisnost Albanije, temveč tudi izpolni obveznosti, ki jih je Italija prevzela napram Albaniji na osnovi medzavezniškega sporazuma od l. 1921. Nobenega resnega razloga ni, ki bi opravičeval možnost krize v italijansko-jugoslovenskih odnošajih.

V nadaljnjem izvajanju je Grenard naglasil potrebo zboljšanja odnošajev med Madžarsko in Jugoslavijo. V tej akciji igra italijanska diplomacija zelo važno vlogo. Razčiščenje odnošajev med Beogradom in Budimpešto je Italiji potrebno ravno zato, da ona svojim lukam na Jadranu, ki so zdaj zelo malo aktivne, zasigura zadovoljivo zaledje, in to s tem, da pritegne madžarsko trgovino v svoje luke.

Napetost med Združenimi državami in Mehiko

NEW YORK, 5. Iz Mehike in iz Nikarague prihajajo vznemirljive vesti. Med Združenimi državami in Mehiko vlada zelo velika napetost radi Nikarague in radi mehiških zakonov o petrolejskih vrelcih. V washingtonskih diplomatskih krogih smatrajo celo za verjetno, da bodo Združene države v kratkem prekinile diplomatske odnošaje z Mehiko. Širijo se pa tudi vesti, ki pravijo, da je Calles poslal v Washington bivšega predsednika Mehike gen. Obregona, da bi skušal doseči sporazum z Združenimi državami.

Danes spet izgleda, da se je položaj poostril. Konservativni predsednik republike Nikaragua Diaz, ki ga podpirajo Združene države, je namreč iz Manague razposlal radiobrzojavko, v kateri pravi, da sta bili iz Mehike poslani dve močni skupini oboroženih čet z nalogo, naj pomagajo v boju liberalnim četam Nikaragua.

Če ta vest odgovarja resnici, se bodo mehiške čete srečale z ameriškimi četami, ki so se izkrcale v Nikaragui. V takem slučaju bi se bilo seveda težko izogniti oboroženemu spopadu med Mehiko in Združenimi državami. Ni verjetno, da bi washingtonska vlada odnehala in odpoklicala svoje čete, kakor ni tudi verjetno, da bi Calles popustil, ko ima javno mnenje na svoji strani. Mehiški kongres, ki je baš te dni zaključil svoje delo, je namreč na svoji zadnji seji uprizoril živahno manifestacijo proti vladi Združenih držav in je izrekel z ogromno večino zaupnico Callesovemu kabinetu.

NEW YORK, 5. Iz Mehike poročajo, da so liberalne čete dr. Sacase v bitki pri Leonu spet porazile del Diazove vojske. Uradno poročilo pravi, da so Diazovemu režimu ure štete in da bi ga zamogla rešiti samo še pomoč iz inozemstva.

Sestanek Male antante se bo vršil šele meseca julija?

PRAGA, 5. V dobro informiranih krogih pravijo, da čehoslovaškemu zunanjemu ministrstvu ni nič znano o skorajšnjem sestanku zastopnikov Male antante. Govorilo se je, da se konferenca Male antante sestane v začetku tega leta. To pa ni res. Kakor je čehoslovaška vlada obveščena, se bo ta sestanek vršil šele meseca junija ali julija.

Marconijev novi izum

Brezžični brzojav ni še doživel tridesetletnice in vendar je danes «prepretežena» ž njim že vsa zemeljska obla. V bistvu vsaj ni nobene težkoče pošiljati brez posebnega provodnika vesti iz kateregakoli kraja po vsej zemlji. Splošno je danes znano, da se vrši prenos potom elektromagnetnih valov, ki izvirajo povsod tam, kjer se spreminja električnost. Teoretično je obstoj teh valov določil Clerk Maxwell, prvi pa jih je resnično odkril Heinrich Hertz. Guglielmu Marconiju pa je bilo pridržano, da je izumil anteno in tako omogočil praktično uporabo elektromagnetnih valov za prenos znamenj. Prvotni njegovi uspehi niso bili najboljši, v začetku je dosegel veliko večje uspehe Ličan Nikola Tesla, ki je pred nekaj meseci slavil svojo sedemdesetletnico. Marconi se je posluževal takozvanih zadušenih valov, medtem ko je Tesla uporabljal neudušene valove, kakoršni so danes skoro izključno v rabi. Ker se čitata ta izraza premnogokrat v razpravah in poročilih o brezžičnem brzojavu in telefonu, ne bo odveč, ako jih obrazložimo čitatelju. Seveda ne bomo dali razlage s fizikalnega stališča, temveč bomo skušali raztolmačiti izraza s primerom iz akustike.

Ako postavimo glasbene vilice na resonančno skrinjico in potegnemo z lokom ob vilice, začnejo le-te zveneti in zvenijo razmeroma dolgo časa. Ves čas je višina zvoka enaka.

Če pa udarimo enkrat na boben, izvabimo s tem tudi zvok. Ker se pa tresenje opnice hitro slabi, se višina zvoka ne da tako točno določiti kakor pri glasbenih vilicah.

Glasbene vilice dajejo praktične neudušene valove, boben močno udušene valove.

Znano je tudi, da ako postavimo dvoje enako uglašenih glasbenih vilic ne daleč ene od drugih in da potegnemo z lokom ob ene, zazvenijo tudi druge. Da bi pa dosegli enak učinek pri dveh bobnih, bi moral biti udar silno močan.

Neudušeni valovi imajo torej dve prednosti pred udušenimi: prvič se da njih dolžina (to je tudi, kar karakterizuje višino zvoka v akustiki) natančno določiti, drugič pa je manjša energija potrebna, da zazveni v večji razdalji prejemalni aparat.

Radi tega se je tudi Marconi kaj kmalu odločil za neudušene valove in z njimi dosegel znane uspehe. Dočim so bila drugim raziskovalcem in znanstvenikom potrebna sredstva skromno odmerjena in so radi tega po večini skušali pred vsem z manjšo silo doseči enake uspehe, je imel Marconi že od vsega začetka veliko sredstev na razpolago, ki so mu omogočala ustvaritev naravnost ogromnih postaj, kakor n. pr. postaje v Rugbyju na Angleškem, ki razpolaga s 1400 konjskimi silami.

Vse stremljenje je šlo za tem, uporabljati čim daljše valove, ker so se vsaj v začetku pokazali ti kot najprimernejši za prenos na velike razdalje. Hertz je pri svojih poizkusih operiral z nekaj metrov dolgimi valovi, velike angleške brezžične postaje pa oddajajo valove dolgo do 20 kilometrov.

S tako ogromnimi silami in z uporabo tako dolgih valov se je res posrečilo premagati vsako razdaljo. Toda s tem ni še bila dosežena redna zveza med zelo oddaljenimi kraji. Tako more prej imenovana velika postaja v Rugbyju le nekaj ur na dan korespondirati z Avstralijo. V ostalem času je vsaka zveza nemogoča. Predvsem jo ovira električnost zraka in solnčna svetloba, ki kakor svetloba sploh ni nič drugega kakor elektromagnetno valovanje zelo majhne valovne dolžine, dasi ne najmanjše.

Velik preobrat pa je nastal po uspehih brezžičnega telefona. Ker bi bila za razširjenje med ljudstvo uporaba dolgih valov nemogoča, ker bi stala preveč instalacija prejemnih naprav, so se odločili za kratke in tudi zelo kratke valove, in sicer z velikim uspehom. Oddajne postaje v Evropi uporabljajo od 200 do 600 metrov dolge valove.

Te uspehe je izkušal Marconi izkoriščati za brezžično brzojavljenje na največje razdalje. Obenem je razrešil tudi vprašanje oddaje v določeno smer.

Že prej je bilo znano in tudi s pridom uporabljeno dejstvo, da je boljše od ene same antene več enakih vzporednih enakih anten v določeni medsebojni razdalji. S tem se je ojačilo valovanje v ravnini, ki jo tvorijo antene, ali v smeri pravokotno na tej ravnini, in močno oslabelo v drugih smereh, tako da so se z manjšo silo dosegli večji uspehi.

Z uporabo krajših valov pa se je dal izum neprimerno bolje izrabljati. Predvsem se je izkazalo, da je uspeh največji, ako že ima antena dolžino uporabljenih valov, kar je bilo pri prej uporabljenih dolgih valovih praktično nemogoče izpeljati. Razstoj med dvema žicama je enak polovični valovni dolžini. Do tukaj ni bilo nič novega, le učinek je bil pri uporabi krajših valov večji. Valovi se tako razširjajo le pravokotno na ravnini, ki jo tvorijo žične antene in sicer na obe strani. To je učinek interference valov, pojava, ki je čitateljem znan po opazovanju valovanja vode. Kjer se namreč srečata dva valovna hriba, se valovanje ojači in hrib je višji, kjer se pa srečata hrib in dol, se valovanje oslabi, hrib se zniža ali celo popolnoma uniči.

Marconi je postavil vzporedno s prvo žično ravnino drugo po-

polnoma enako, ki pa je bila popolnoma izolirana. S tem je prestregel razširjenje valov v dotično smer. Ob te žice so se elektromagnetni valovi odbili in razširili v eno samo smer. Razdalja med obema ravninama znaša četrtino valovne dolžine.

Uspehi tega oddajnega sistema, ki so ga nazvali angleški Beam-system, italijanski «sistema a fascio», so prekosili vsako pričakovanje.

Tako so pri poizkusih med Anglijo in Kanado 27. oktobra pr. l. dosegli prej nedosegljivo hitrost. V eni minuti se je lahko prenašalo do 250 besed ali 600 zlogov. In to je trajalo nepretrgoma skozi 22 ur. Uporabljena energija je znašala samo 20 kilowattov, dočim bi bilo za enake uspehe pri uporabi dolgih valov iz prejšnjih sistemov potrebnih kar celih 200.000 kilowattov.

Novo odkritje pomeni velik napredek in obenem velik preobrat v brezžični brzojavni tehniki. L. Č.

Namenili smo se....

(Konec; prvi del gl. «Edinost» od 28. XII. 1926.)

V kuhinji je bilo prijetno toplo. Odložili smo vse nepotrebno in se posedli za mizo. — Prijazna družina gozdarja Čibeja nas je sprejela nadvse prijazno pod svoj krov in kar kmalu smo si postali dobri znanci in prijetni gostje. Gospodinja je kuhala večerjo — običajno polento za sinove, ki so se imeli vrniti z dela. Gozdar je sedel k nam in pogovarjali smo se o vsem mogočem.

Med tem se je bilo že popolnoma znočilo in sinovi so se vrnili. Vraga, veseli smo bili te številne pa krepke družine. Fantje krepkorastli, razviti, močni so nas pozdravili. Od smole začrnele roke so nam nudili v pozdrav, in zdelo se je, da nudijo vso svojo lepo, široko postavo, vse svoje telo in trdo, v gozdu zrastlo dušo. Ko smo potem ležali v postelji, smo se menili o njih in splošno naše mnenje je bilo, da bi trebalo mnogo takih družin, takih krepkih rodov.

Gozdarjeva hiša stoji v bregu pod Razori na tribušenski strani hriba, je do polovice obita z deskami in polovica prosta. Ob hiši je hlev, kjer rede dvoje krav. Prav do tu sem ima gozdna uprava v Idriji napeljan telefon. Če bi imela Idrija telefonsko zvezo z zunanjim svetom, bi se mogli od tu pomeniti s komerkoli v svetu tam zunaj. Tudi v Idrijo bi lahko z vsakim govorili. Zdaj pa je ta telefon le nekaka uradna zveza in se je more posluževati le gozdar v uradnem pogovoru z gozdno upravo. Včasih je bila napeljana tu črez telefonska proga do Gorice. To je bilo pred vojno. Imela je zveze tudi z drugimi gozdarskimi uradi v Trnovskem gozdu, a je bila zopet le notranja, t. j. le uradna. Vojna pa je uničila to napravo, ki je potem niso več postavili.

Po večerji smo še posedeli pri mizi do osme. Udarili smo malo po kartah in se široko smejali.

Potem pa nas je sprejela prijazna sobica pod streho, zlezli smo v postelje in se menili. Mi se radi menimo. O vsem smo govorili, karkoli nam je prišlo na misel. Tisočerih stvari smo se spomnili.

Rad bi tudi o teh mislih, ki so se menjavale, povedal vam vsem, pa ne morem in nočem. Zdi se mi dovolj uspeha, da so jim prisostvovali tovariši, da smo mi imeli svojo šolo z njimi. So včasih stvari, ki bi zanimale široke sloje, stvari, ki se tudi teh tičejo, pa se razmotrivajo med nekaterniki. Če bi bilo dovolj vere v nas, bi z zaupanjem vrgli tisto besedo, ki jo vsi čakajo. Pa se vera v stvar šele ustvarja, šele raste.

Zjutraj smo vstali ob 4. uri. Gozdar nam je skuhal kave in šli smo. Kdor izmed Vas ni še doživel zimskega jutra v hribih, med gozdovi, ko je vse tako tiho in mirno in se ne zgane svet krog tebe niti toliko, da bi pozdravil, ne ve, kako prijetno toplo in mirno nam je bilo v tem prostranem gozdnem svetu in miru, ki je segal od vrha do vrha in ga je bilo toliko v naših dušah, da smo molčali in nehote pazili, da tudi z neprevidnim korakom ne motimo ne miru in ne sebe. V majhnem prostoru doživi človek veličastvo neizmernosti in brezkončne prostranosti do neverjetne popolnosti: Veš, kako si majhen del tega neizmernega in kako nujno potreben si tega miru vedno. Veš, kako si neznaten in kako je vendar velika tvoja sila, ko vsaj pojmiš ta veliki in globoki mir.

V sličnih občutkih smo iskali stezâ, s snegom pokritih in nepregaženih. Škripalo je pod nogami; prijetna muzika nam je to bilo. Padali smo v globel Razorov, prav do Idrijce in se potem znova dvigali v visok breg. Le enega je manjkalo. Pred leti, ko sem hodil tu mimo, sem srečaval divjačine «na kupe». Zajci se nas niso bali takrat, srne so se pasle majhno razdaljo od nas in le počasi so odbežale. Vsega tega, kar daja gozdu še večji čar, letos ni bilo. Na vsi dolgi poti nismo srečali niti ene živali, ki bi nam rekla, da je gozd še živ. —

Le gozdar nam je pozneje, ko smo že bili iz gozda, pravil svoje zgodbe o lovu, svoji službi in delu. Miren in globok je bil glas njegov, ljubezen do gozda in dela je bila v njem, velika in v gozdu samem zrastla.

Na Rvenovšu smo se ločili. On se je ustavil v gozdarski hiši svojega sodelavca gozdarja. Mi pa smo s počasnim korakom prešli vrh Kočevša in pot nam je padala strmo v dolino. Zvonenje sedme ure zjutraj nas je pozdravilo v mestu. Molče, in kot da nam je žal, da se ločimo, smo se razšli. I. V.

DNEVNE VESTI

Odpuščenim učiteljem

Opozarjamo vse učiteljstvo, ki je odpuščeno na podlagi postave z dne 24. decembra 1925. št. 2300, da ima pravico: 1) ono, ki ima najmanj 15 let stalne službe, do pokojnine; 2) ostalo stalno učiteljstvo pa do odpravnine, ki mora znašati za vsako službeno leto eno mesečno plačo; tudi najmanjša odpravnina pa ne sme biti manjša od petmesečne plače. —

Sprememba nekaterih taks na državna dovoljenja

Spremembe, ki jih navajamo spodaj, so stopile v veljavo dne 1. januarja 1927. Imajo torej že polno moč in se mora vsak po njih ravnati, če noče nepotrebnih sitnosti.

1) **Potni listi:** Za izdajo novega potnega lista ali pa za obnovitev **se mora plačati Lir 60 in ne več le 30 L kot dosedaj.**

2) **Javni lokali:** gostilne, krčme, bari, kavarne in tudi vsi drugi lokali, kjer se prodajajajo na drobno ali zauživajo alkoholne pijače, vino, pivo, likerji itd., so po novih določbah dolžni plačati za l. 1927 in to že tekom januarja meseca t. l. državno takso v sledečem redu:

Javni lokali 1. razreda L 500, 2. razreda L 250, 3. razreda L 150, 4. in 5. razreda pa L 50. Ta taksa se plača samo enkrat in je nezavisna od one, ki jo morajo plačevati isti lokali občini po zakonu od 11. avgusta 1870, št. 5784.

Za gostilne, kavarne, krčme itd. velja kot merilo za uvrstitev v en ali drugi razred najvišji letni dohodek, ki je že vpisan v razporedbi plačevanja davka «ricchezza mobile» in sicer: lokali 1. razreda dohodek višji od L 6000, 2. razreda višji od 3000 a nižji od 6000, 3. razreda dohodek višji od 1000 a nižji od 3000, 4. razreda dohodek do 1000, 5. razred dohodek nižji od višine takse.

Za vse druge javne prostore pa velja kot klasifikacijsko merilo ono, izvršeno od finančne intendance. —

3) **Druga državna dovoljenja:** kot gradbena, zbiranja z namenom prodaje (cunjarne, starinarne itd), prodaja orožja (izvzeto je vojaško) plačajo letnih L 500 in za obnovitev dovoljenja še L 100.

Za dovoljenja oblasti javne varnosti za prireditve v javnih lokalih, ki so različne od gledišč, akademij, predstav itd., določujejo nove odredbe sledeče državne takse: L 50 v krajih, ki ne presegajo po številu prebivalstva 10.000, L 100 za kraje s prebivalstvom do 50.000 in L 200 za kraje z višjim prebivalstvom. Na dovoljenje javne varnosti za plesno šolo je postavljena taksa L 1000 in letna obnovitev L 300.

Za posebna dovoljenja prefekta za prodajo na drobno močnih alkoholnih pijač (špirit) je taksa sledeča: Za prodaje 1. razreda L 1500, letna obnovitev L 1000; za prodaje 2. razreda L 1000, letna obnovitev L 750; za prodaje 3. razreda L 500, letna obnova L 300, in za prodaje 4. in 5. razreda L 200 in letna obnovitev L 150. —

4) **Pooblastila,** t. j. zaupna dovoljenja za nabiranje vojnega materijala itd., za shrambe dinamita in umetnih ognjev itd. itd. so posebej obdavčena z ozirom na kraj, množino itd. —

Opozarjamo vse prizadete, da je ta zakon v veljavi že od prvega januarja in da je treba plačati že tekom t. m. omenjene takse. —

Izseljevanje v Francijo

Tu pa tam se dogaja, da odpotujejo večje ali manjše skupine delavcev v Francijo iskat dela, ne da bi imele delavne pogodbe. Menijo, da lahko brez te dosežejo vizum francoskih oblasti za naselitev v Franciji. Opozarjamo radi tega ponovno vse naše izseljence, ki se nameravajo izseliti v Francijo, da morajo imeti poprej delovno pogodbo, iz katere je razvidno: pri kom delavec sprejema delo, v kakšni stroki, za kateri čas je zaposlen, višina mezde itd. Tako sklenjeno pogodbo mora odobriti in overiti prefektura v Franciji.

„Naš glas“

V nekaj dnevih se razpošlje zaključna številka drugega letnika naročnikom in razprodajalcem. Zadnja zaplemba je posegla precej trdo v življenje te mladinske revije, vendar se je posrečilo premagati krizo, tako da je nadaljnje izhajanje zagotovljeno. «Naš glas» pojde z novim letnikom celo za velik korak naprej. Po dolgotrajnih trudih se je dosegel njegov končni smoter, ki je bil ta, da postane literarna in družinska revija, v smislu nekdanje «Mladike», ko je še izhajala v Gorici. Že prva številka, ki je vsebinsko zaključena in izide takoj po zadnji številki drugega letnika, se predstavi v novi obliki. Srečali bomo v njej poleg nekih stalnih dobrih sodelavcev iz prejšnjega letnika vse polno imen, ki so v naši književnosti in v našem književnem svetu na glasu, tako g. dr. Kraigherja, Franca Bevka, Alberta Široka, Ivana Vouka in druge iz prve panoge, za drugo pa so dali svoje prispevke znanstvene vsebine dr. Čermelj, profesor Peric i. dr. Lepi bodo hrvatski prispevki v tem letu, nekaj novega bo zabavni kot z uganankami, smešnicami, križankami itd., ki bo stal na dostojni višini, in poseben del za talentirane mlade moči v književni stroki. V različnih rubrikah bo list poročal o našem delu na raznih prosvetnih toriščih in tudi deca bo imela v listu svoj prostor, v kolikor bo tukaj sama sodelovala s pomočjo odraslih. Vse je končno odvisno od prispevateljev, ki se zavedajo, kaj pomeni takšen list za nas. Kar nekaj zna, ima dolžnost sodelovanja, izdajateljstvo pa bo poskrbelo, da se to sodelovanje ne bo vršilo zastonj. Vendar je treba opozoriti, da bo kos svojim velikim nalogam le tedaj, če bo tudi vsak točno izvršil svojo gmotno dolžnost do lista. Naročnina se je letos znižala na letnih 16 lir, navzlic temu da se mesečnik po obliki poveča, nujna zahteva je, da se ta majhni znesek odračuna upravi. «Naš glas» bodo prejemali samo redni naročniki, tisti, ki so doslej zaostali, ga ne dobe več, če ne izvršijo svoje dolžnosti v najbližjih dneh. Naj jim služi to kot zadnji opomin. Uredništvo in uprava ostaneta po naslovu ista kakor doslej: Casella postale 348, Trieste, za Goriško se je ustanovila poduprava v Gorici, Via S. Giovanni 7, I. Naj se «Naš glas» razširi v vsako našo hišo!

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

5. 1. 1927.

Zadnji lepi dnevi so vlili tržaškemu blagovnemu trgu zopet nekaj življenja. Zdelo se je namreč, da bo isti zaspal spanje pravičnega, kar se bo v slučaju zopetnih sprememb vremena tudi brezdvomno zgodilo.

Zato je skoro nemogoče pisati o trgu, ker tistih par vreč, zabojev in košev niti od daleč ne sliči sliki, ki jo v najslabšem slučaju nudi tržaški blagovni trg.

Cene obstojajo skoro samo na listi, ker blaga je malo. Toda tudi kupcev je malo.

Danes smo imeli sledeče cene:

Zelenjava: Radič 100—280; radič rudeči 450—550; radičeve korenine 100—160; pesa 200; pesa rudeča 220; cvetno zelje 80—100; zelje belo 60—100; karfijoli 120—140; vrzote 50—100; zeleno zelje (Bruxelles) 500—560; krompir 62—72; paradižnik 240—300; repa 50—60; repa kisla 100—120; kislo zelje 120 do 130; šelen 100—160; čebula 50 do 60. —

Sadje: Jabolka 100—400; hruške 100—380; kostanj «Maroni» 120—160; pomaranče 80—120 lir za kvintal ali 28—34 lir za zaboj; limone 20—30 lir za zaboj. —

Podpisujte za liktorsko posojilo!

Odpuščenim jetniškim čuvajem

Predsednik društva državnih upokojencev za Julijsko pokrajino v Trstu vabi vse jetniške čuvaje, ki so bili odpuščeni z 31. decembra 1923, naj pridejo v društvene prostore, ul. Zonta št. 7, I. ob uradnih urah radi nekega zelo važnega sporočila. Prizadeti, ki bivajo na deželi, naj se zglasijo pri zaupnikih.

Iz tržaškega življenja

Poskušen samomor starca radi bede.

Včeraj zjutraj je neki mestni stražnik, idoč skozi javni vrt Basevi pri Sv. Jakobu, uzrl v samotnem delu vrta borno oblečenega starca, ki je sedel globoko sključen na klepi kot da bi dremal. Stražniku se to ni zdelo čudno, toda ko je pristopil bliže, je presenečen ugotovil, da starec ne spi; siromak se je tresel po vsem životu in bolestno hropel; obraz mu je bil spačen od bolezni in iz ust mu je vrela zelenkasta pena. Ko je stražnik še uzrl pod klopjo majhno steklenico, je takoj uganil, za kaj gre. Pohitel je telefonirat za pomoč rešilni postaji, odkoder se je podal na lice mesta zdravnik, ki je dognal, da je starec izpil znatno količino octove kisline; njegovo stanje je bilo zelo nevarno. Po prvi pomoči je bil nesrečnik prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se je — ko je prišel nekoliko k sebi — izkazal za 73-letnega Josipa Škerl, stanujočega v ulici S. Servolo št. 6, in povedal, da je hotel končati z življenjem radi neznosne bede.

Najbrž se bo siromaku kmalu izpolnila žalostna želja, kajti njegovo stanje je obupno.

Avto podrl dečka.

Ko je 15-letni mehaniški vajenec Marijan Marzo, stanujoč v ulici Guardia št. 52, hotel včeraj opoldne v ulici Cesare Battisti preko ceste, je nenadoma privozil neki tovorni avto in ga podrl. Namesto da bi ustavil in priskočil dečku na pomoč, je šofer še hitreje pognal svoj avto in izginil. Marzo, ki je pri nezgodi zadobil številne poškodbe na raznih delih telesa, je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je dobil potrebno pomoč. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo dečko ozdravil v kakih 8 dneh.

Težakova nezgoda

37-letni težak Hubald Manopoli, stanujoč v ulici Tesa št. 60, je hotel včeraj popoldne spraviti v tek neki stroj v tovarni mirodilniškega blaga Baumann & Protti v ulici S. Francesco št. 33. S tem namenom je stopil na lestvo, da bi napel na kolo gonilni pas. Pri tem poslu ga je gonilni pas zgrabil za rokav in mu zlomil levo roko. Nesrečtežak je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Zdraviti se bo moral preblizno mesec dni.

Društvene vesti

— **Tržaško pogrebno društvo** pri Sv.Sv. Jakobu naznanja svojim članom, da se bo vršila v soboto 8. t. m. ob 8. uri zvečer pri **Jordanu** običajna seja ter naznanja, da bo odbor pobiral članske prispevke. — Odbor.

— **P. D. «Primorje» na Proseku** vabi na drugi redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 9. t. m., začetek ob 10. uri predpoldne v sobi godbenega društva s sledečim dnevnim redom. I. Pozdrav predsednika; II. Poročilo tajnika; III. Poročilo blagajnika; IV. Volitev novega odbora; V. Slučajnosti. — Predsednik

TELESNA VZGOJA

SPORT

URADNO POROČILO.

Sportno Udruženje.

Dovoljena tekma: S. D. Adria - C. S. Rosandra.

Tehnično vodstvo nogometa

(Uradno poročilo)

I. divizija:

Obzor	4	3	1	0	12	3	7
Adria	3	2	1	0	8	3	5
Concordia	3	2	0	1	3	7	4
Sparta	3	1	1	1	5	4	3
Prosveta	3	1	0	2	9	5	2
Tommaseo	3	0	1	2	3	9	1
Zora	3	0	0	3	0	9	0

II. divizija:

Jadran	3	3	0	0	8	4	6
Sv. Ivan	3	3	0	0	8	3	6
Rocol	4	2	0	2	6	7	4
Primorje	4	1	1	2	5	6	3
Val II.	1	0	1	0	2	2	1
Opčine	2	0	0	2	1	5	0
Bazovica	3	0	0	3	5	8	0
				T.	V.	N.	

Tehnično vodstvo nogometa

(Uradno poročilo).

Odobrene tekme: Adria-Obzor 1-1; Concordia-Sparta 2-1; Prosveta-Zora 6:0; Rocol-Opčine 1:0; Val II.-Primorje 2:2.

Opomin igralcem: Skapin (Zora); Pianecki, Gerželj (oba Prosveta) radi nekorektnega vedenja.

Kazen igralcem: Ček (Prosveta) ima zabrano igre za eno efektivno nedeljo prvenstvenih tekem.

Priziv Zarje (Bazovica) se bodę obravnaval na prihodnji seji.

Nedeljske tekme: I. divizija: igr. Adria: Adria-Concordia; igr. Obzor: Obzor-Sparta; igr.: Trstenik: Tommaseo-Prosek.

II. divizija: igr. Adria: Sv. Ivan-Jadran; igr. Rocol-Val II.; igr.: Bazovica: Bazovica-Opčine.

Tekme Sv. Ivan-Jadran in Rocol-Val 2 pričnejo ob 12.30, vse ostale ob 14.30. V. V. N.

SAVEZ SODNIKOV

Nedeljske tekme

I. divizija:

Igrišče Adria: Adria-Concordia, sodnik g. Novak.

Igrišče Obzor: Obzor-Sparta, sodnik g. Smerdel.

Igrišče Trstenik: Tommaseo-Prosveta, sodnik g. Kravos.

II. divizija:

Igrišče Adria: Sv. Ivan-Jadran, sodnik g. Bernetič.

Igrišče Obzor: Val II.-Rocol, sodnik g. Daneu.

Igrišče Bazovica: Bazovica-Opčine, sodnik g. Pertot.

S. S.

S. D. Adria.

Danes ob 13. uri naj bodo pred DKD pri Sv. Jakobu igralci: Rupena II, Rupena I, Šteblaj, Cesar, Vrbec, Košuta, Kocjančič I. in II, Saksida I. in Saksida II., Golobič, Vrtovec II., Tavčar in Blaž.

Igra se s C. S. Rosandra.

Vodja.

M. D. Rocol - M. D. Sv. Ivan

Danes se odigra ta zanimiva tekma na igrišču «S. D. Adrie» točno ob 14. uri in pol. Pomembnost tekme je velika ter ne upamo le na udeležbo ožjih društvenih suporterjev.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Nekaj goriške mestne statistike

V mestu Gorici je bilo dne 31. decembra 1925. stalnega prebivalstva 28.346 duš. To število se je pomnožilo v letu 1926. in je znašalo dne 31. decembra 1926. 29.082, torej 736 duš več. Ta prirastek tvorijo: 1) večje število rojstev kakor smrti (94); 2) naseljevanje večje od izseljevanja (609) in 3) pomnožitev vojaškega prezidija (33).

Leta 1926. se je rodilo živih: 460, pripadajočih stalnemu prebivalstvu in 107 izven stalnega prebivalstva.

Mrtvo rojenih je bilo 58; 30 od teh pripada stalnemu prebivalstvu.

Umrlo je v letu 1926. 348 oseb izmed stalnega prebivalstva in 214 oseb, ki niso bile vštete med stalno prebivalstvo goriškega mesta (okoličani in deželani po bolnišnicah).

Sedanje prebivalstvo, pa bodisi stalno v mestu ali le mimogrede, se računa na 31.000 oseb. Račun velja za 1. januarja 1927.

V letu 1926. se je poročilo v Gorici 120 parov.

Vsi ti podatki se nanašajo na mesto Gorico samo kot tako brez okoličanskih vasi, ki so se ji v zadnjem času priklopile.

Dva zavoda ukinjena

Komisar za našo pokrajino je odredil, da se zapreta deželni zavod vojnih sirot v Gradiški in deželna hiralnica v Gorici s sedežem v ulci Ospedale (na vrhu Placute v nekdanji vojaški bolnišnici).

Zaprla sta se baje radi štedenja, drugi menijo, da je ta zatvoritev le začasna in ima svoj povod v higijeni.

Vojne sirote iz zavoda v Gradiški pridejo v sirotišnico v Čedadu, medtem ko so se poslali starčki iz hiralnice k usmiljenim bratom v ulico Alvarez.

Sklepi upravnega odbora furlanske pokrajine iz seje 4. jan. 1927.

a) Zadeve, ki so se odobrile:

Bovec: Vojna odškodnina za občinske poti; sprejem ponudbe komisije za vojne škode;

Grgar: Ureditev davka na živino;

Livek: Odkaz komisarju za likvidacijo občinskih užitkov;

Bovec: Dovolitev drv Tržanom;

Vrabče: Dobrodelno udruženje: bilanca 1924.;

Sovodnje: Obrtni in trgovski davek;

Livek: Obrtni in trgovinski davek.

b) Zadeve, ki so se odložile: —

c) Razni ukrepi: —

ŠTANJEL NA KRASU.

Za liktorske posojilo.

Shod, ki se je vršil v nedeljo na pobudo g. poteštata odv. Hugona Bassi-ja, tajnika fašja g. Giovanni Giraldi-ja, občinskega tajnika g. Teofila Čehovina, je zelo dobro uspel. Shoda so se udeležili številni občinarji, vsi obrtniki, zastopniki učiteljstva, železničarjev in karabinerjev. Med udeleženci naj omenimo arhitekta Fabiani-ja, brata agronoma in bivšega župana Petra Gaspari-ja itd.

G. Giraldi je obrazložil v kratkem govoru potrebo, da se podpisuje za liktorsko posojilo, ter pojasnil praktične posledice, ki jih bo imelo.

Poteštat odv. Hugon Bassi je naglašal v primernem govoru, da zahteva nacionalna vlada od vseh državljanov od najskromnejšega do najbogatejšega — da se odzove pozivu, ki ga je naslovila na vse prebivalstvo.

Uspeh je bil zelo povoljen, vsi navzočni so podpisali in v kratkem času se je podpisalo za 35.000 lir, katera svota bo še narastla. Med največjimi podpisniki je treba omeniti: arhitekta Fabiani-ja z 10.000, njegov brat z 2000, tajnik Čehovin s 5000, poteštat z 2000 itd.

Tudi v **Gabrijah** je imel poteštat Bassi, spremljan od tajnika Čehovina, shod za liktorsko posojilo. Kljub veliki revščini so podpisali razni občinarji za svoto 5000 lir.

Župnik, ki je bil pred kratkim okraden in so mu tatovi pustili samo eno vojnoodškodninsko obveznico za 500 lir, je podpisal to obveznico.

V **Šmarjah** je napovedan shod za 9. tm. in tamkajšnje pevsko in bralno društvo priredi na predlog g. poteštata in tajnika g. Mohoroviča ta dan od 15. do 23. ure ples, katerega dohodek bo šel za liktorsko posojilo. Pobudo je odobril tudi gospod prefekt, ki je takoj dal svoje privoljenje za ples.

ŠEMPETER PRI GORICI

Obnovljeno delovanje društev

V mesecu novembru so na ukaz gospoda Ceschia odnesli premičnino oziroma zaprli in pobrali ključe naših prosvetnih društev Mladine in Prešerna ter ravnotako treh prosvetnih društev v bližnji Vrtojbi. Izgledalo je, da je vseh petero društev razpuščenih, ker se ni smel nihče niti približati društvenim prostorom. Tako stanje je vladalo približno en mesec. Kot smo pa izvedeli iz gotovih virov, niso na goriški prefekturi ničesar vedeli o kakem razpustu naših društev, ker ni bilo zato nobenega povoda in pa tudi, ker ni prefektura izdala nobenega tozadevnega odloka, a le ona je pristojna odločati o obstoju društev, pa čeprav se je prejimenovani gospod izjavil napram raznim osebam, da bo on na svojo roko ustavil delovanje naših društev. Ko je prefektura v Gorici doznala za nezakonito postopanje gospoda Ceschia, je takoj potom kr. orožnikov zaukazala vrniti našim društvom njihovo imovino ter zopet dopustiti njihovo delovanje. Preko en mesec se je torej posrečilo gospodu Ceschii na nepravi način postopati z društvi. Kako mnenje je sedaj razširjeno med tisoči občinarjev Šempetra in Vrtojbe, si je lahko misliti!

Kot ni kr. prefektura v Gorici na hvalevreden način dopustila, da bi še dalje trajalo nezakonito postopanje gospoda Ceschia napram našim društvom, tako upamo, da tudi ne bo trpela, da bi trpel ugled krajevne oblasti, ki je bil močno omajan po samovolji in, da se milo izrazimo, nerodnosti enega človeka.

Več Šempetrcev.

(Slede podpisi).

VRTOVIN.

Prireditev šolskih otrok.

«Po dolgem času — vsaj nekaj» ... so si mislili ljudje, ko so se podajali na prireditev vrtovinskih šolskih otrok, ki se je vršila v dvorani gostilne «Pri Rebku» na Goričci, na novega leta dan. Nepričakovano velik obisk iz vseh sosednih krajev je bil jasna priča dveh dejstev. Prvič, da naši ljudje se vedno hrepene po duševni hrani in da si žele normalnega razvoja našega društvenega življenja, drugič pa, da znajo tudi odrasli ceniti trud malčkov, ako se ti v resnici potrudijo — pod vodstvom svojega učitelja — da nam nudijo najboljše in najlepše. In vrtovinski malčki so bili v tem oziru znani radi prejšnjih prireditev. Priznati moram sicer, da je prav radi tega novoletna prireditev nekatere — razočarala, ker so morda zahtevali več kot zmorejo malčki, a meni se zdi, da gre to razočaranje bolj na račun programa kot podajanja. Škoda namreč, da so bile nekatere točke le ponavljanje iz prejšnjih prireditev. Celotnega vtisa pa to nikakor ni kvarilo, kajti bila je to ljubka, lepo izvedena prireditev, ki «slave» vrtovinskih otrok ni niti najmanj zmanjšala. Gospodu učitelju pa moramo biti vsi, ki smo obiskali novoletno prireditev, hvaležni za njegovo požrtvovalnost. — Kot posebnost naj še omenim, da so bili ti «malčki», ki o njih pišem, ženskega spola ... Pa ni prireditev radi tega prav nič dišala po enoličnosti, kajti nekatere moške vloge, ki so jih podali ti ženski malčki, so bile popolnoma naravne, v resnici moške. Želimo, da bi ostal ta naš naraščaj vedno tako vnet

kot je bil do danes! Da bi le vztrajal!

Med odmori in po prireditvi nas je kratkočasil tamburaški zbor iz Dobravelj. Tudi srečolov je pripomogel k izpopolnitvi programa.

B.

IZ DOLINE IDRIJCE.

Čudne razmere vladajo na naši dolini z avtomobilskim podjetjem! Na vsakem postajališču je na primernem mestu nabita lična tablica: «Fermata postaja». Tujec, ki ne pozna tukajšnjih razmer, stopi v bližnjo hišo - gostilno, ker v takem mrazu in snegu po noči na cesti čakati je neznosno, in avto v tem švigne mimo. Nič se ne ustavi, nič ne da znamenja in ubogi potniki ostajajo dnevno na cedilu. Prosimo g. podjetnika, da opozori svoje osobje na red in — tablico —! Še večja krivda se pa godi onim, ki na cesti čakajo, in se kljub temu ne ustavi, češ da je prenapolnjena. Zakaj ima pa rezervni voz v Cerknem!

Bili smo navajeni boljšega reda in takega tudi zahtevamo. V slučaju, da nima namena tega storiti naj izroči g. podjetnik drugemu, s katerim bo občinstvo bolj postreženo.

Opazovalec.

ČIGINJ.

Vsi smo z veseljem pričakovali, božične praznike. Zakaj pa bi jih ne pričakovali z veseljem, ko smo vsi mislili, da bomo imeli vsaj za božič lepo vreme. Res veseli smo bili in z veseljem smo pričakovali tistega nad vse veselega dneva, ko bo božično solnce ogrevalo in slavilo rojenega kralja. A ves naš up je splaval po vodi in naše želje se niso izpolnile; a nekaj dni pred božičnimi prazniki je bilo nebo v najlepši modrini, kjer nisi videl najmanjšega oblaka. Solnčni žarki so ogrevali naše gorske hišice in vasice, kakor da bi v deželi vladala najlepša pomlad. In marsikateri naš starček si je ogreval svoje stare in otrple ude. Ali malo časa je vladalo v naših gorah tako vreme brez najmanjšega vetrička. Zarohnela je starka burja s takšno silo, da je bilo joj. Vse, kar je prej zamudila, si je hotela potem plačati. Piskala in tulila je okoli hiš in se raznašala nad vsakim, ki si je upal ven. Za seboj je seveda potegnila mnogo sivih oblakov in na enkrat smo imeli vse nebo zakrito. Burja je vedno bolj divjala, potiskala je oblake s hriba v hrib in 24. decembra je začel naletavati prvi sneg. Seveda ni burja ponehala, potiskala in raznašala je sneg kamor ji je bilo ljubše. Svojo zmago pa sta burja in sneg dobila na sveti dan. Na božič je padal sneg nepretrgoma skoraj ves dan, tako da so bili hribi in doline odeti v bel zimski plašč. Burja pa je na sveti dan s tako silo divjala, da je večinoma ljudi praznovalo božične praznike le na domači peči. Le počasi je ponehaval sneg. Tudi burja ni več tako divjala kakor prej in na Sveti Štefan smo imeli nekoliko boljše vreme. Za tem pa so spet prišli tihi dnevi v naše gore. Božični prazniki z burjo in snegom pa niso zadovoljili ljudstvo. Le naša deca je bila vesela, da se je mogla spet drsati po ledu in snegu.

TOLMIN

Odmev poloma kons. društva.

Čudna usoda je spredena našemu trgu. Če pridejo vesti o njem v svet, so te vedno in vedno neugodne. V jeseni so pisali o učiteljišču, ki se je črez noč prelevilo, nato o povodnjih, o slabi letini, o brezposelnosti, o zdravju našega ljudstva, o podprefekturi, ki nas je zapustila; in sedaj se strena teh žalostnih dogodkov kar naprej vleče, a ljudstvo voljno prenaša to, ker je morda njegova usoda taka.

O polomu tukajšnjega oknsumnega društva se je že pisalo v «Edinosti». Navidez se misli, da je dogodek že v preteklosti, zastarel, a vendar ne tako daleč, da bi se globoke rane, ki jih je pustil, že popolnoma zabrisale.

Konsumno društvo je dvignil na noge zadružni kapital našega ljudstva, ki je bodisi z večjimi ali manjšimi deleži prispevalo k ustanovitvi konsumnega društva. Tolminsko in okoliško prebivalstvo je vedno rado podpiralo ustanovitev različnih gospodarskih zadružnih ustanov. Pa zakaj bi tudi ne? Saj je vendar pričakovalo, da bo samo imelo od tega nekaj dobička; z upom je pričakovalo, da bo ta njihova zadružna ustanova držala cene zmerne, da bo delala konkurenco nekaterim neodvisnim trgovcem, da se v cenah ne bodo preveč napihovali! Bili so lepi upi, ko se je otvorila prodajalna društva. Toda žal, le prehitro se je pokazalo nasprotno. Vodstvo konsuma je bilo do skrajnosti slabo. Bodisi da so bili v odboru neuki ljudje ali kakorkoli. Le kaka dva odbornika sta se brezuspešno borila proti razdrapanim razmeram v vodstvu in trgovini konsumnega društva.

Člani niso imeli veliko vpliva na odbor; deloma tudi po lastni brezbrižnosti; ko se je opravil vsakoletni občni zbor, se je črez vse leto prepustilo vodstvo odboru, ki je gospodaril z zadružnim imetjem. Deficit v letnem obračunu je bil gotov. Ta žalostna pot se je nadaljevala vedno navzdol proti padcu, ki je bil neizogiben, in v preteklem letu 1925, je počilo. Nastopil je polom in tolminska konsumna zadruga je izginila. Zraven tega, da je bil že to hud udarec za člane, je pustil ta polom še globoke rane, ki se še danes niso zacelile. Namreč po pravilu se je obvezal vsak izmed članov, da vplača delež do 100 lir, a v slučaju poloma jamči še enkrat isto vsoto. Nekateri so hitro spočetka plačali 100 lir, drugi pa le 30, 50 itd.

Sedaj, ko je nastal polom, so torej primorani vplačati še ostali jamčeni del. To so udarci, ki se prav vsesajo v težko življenje ljudstva. Prebivalstvo itak jedva zmaguje velike davke zaradi neznatnih dohodkov, a zraven tega se je navalilo na njegove rame še to težko breme.

V pondeljek, dne 27. decembra, se je vršila poslednja razprava glede katastrofalne smrti zadruge. Člani so izgubili. Ljudje ne morejo umeti, da je pri zadurgi tako ogromen primanjkljaj! Blago je bilo zadnje čase pri zadrugi še dražje kot v drugih trgovinah. In vendar ta ogromna izguba. — Rane, ki jih je pustila ta katastrofalna smrt konsumnega društva, se ne bodo tako kmalu zacelile.

Zadruga je narodna ustanova. Narod si jo je sam zamislil na gospodarskem področju svojega življenja. Prava zadruga s skrbnim vodstvom in gospodarjenjem vrši tako hvaležno delo v narodnem gospodarskem življenju, da jo najboljši gospodarski strokovnjaki ne morejo prehvaliti. Narod, ki si je osnoval veliko število zadrug, si je hitro in z lahkoto opomogel ter se rešil iz verig kapitala, v katere je bil vklenjen. Primer so nam Danci. — Sodim, da tudi mi ne bomo obupali nad zadružnim gospodarstvom. Naše zadružne mlekarne lepo uspevajo, hranilnice istotako, to pa zato, ker so pod dobrim vodstvom. Marsikatera vrsta zadrug se bo dala obnoviti med nami, a le takrat, ko se bodo iztrebili sebični elementi, ko se bomo mi vzgojili le vzvišenim gospodarskim lastnostim. In pa res pravi zadrugarji bodo morali biti naši voditelji zadrug.

Sedanji razvoj trgovin v Tolminu.

Desetorica tolminskih vasi ima svoje središče v tolminskem trgu. V Tolmin si hodijo nakupovat okoliški kmetje najraziličnejše blago od jestvin pa do obleke in drugega. Prometa bi torej tolminske trgovine imele dovolj. Toda priznati moramo, da žal niso — s prav redko izjemo — na višku svoje naloge. Je to že stara slaba tolminska stran, da tolminski tržani niso bili nikdar, tudi pred vojno ne, dobri trgovci. V tem oziru so jih prekašali in jih prekašajo Bovčani, Kobaridci in celo mala Sv. Lucija. V gotovem oziru so težke gospodarske prilike zadnjih dveh let prinesle med nas neko iztreznjenje duhov, izginjavanje lahkomiselnosti in več resnobe. Da bi le nadaljevali v tekočem letu v tem smislu! Ravno marsikaka naša lahkomiselna lastnost je napravila pot drugim med nas, da nam odjedajo naš domači kruh.

Iz birokratskega sveta.

Od kratkoživljenjske podprefekture je še ostalo tukaj par agentov, kateri pa pri nas, hvala Bogu, niso preveč zaposleni. Miličarska posadka se je preselila iz Zaloga v občinsko poslopje. Njen predstojnik, statnik Lievre, je neprimerno boljši kot pa njegov prednik, ki je odšel v Podbrdo. Tu naseljeno uradništvo živi kaj klavrno življenje polno dolgočasja, osamelosti in čepenja celi božji dan v edini kavarni. Imamo še vedno občinskega komisarja dr. Marsana in čakamo, da nam postavijo poteštata.

C. K.

IDRIJA

Komplementarna šola.

Kot nadomestilo za našo bivšo realko se je ustanovila tu pri nas komplementarna šola, ki obsega tri razrede in je nameščena v prostore bivše realke.

Obstoji ta šola že dva meseca, pa do danes se ni še razvila v oni meri, kot bi to bilo želeti. Še vedno čakajo profesorjev, še vedno so trije z učitelji, ki upravljajo vse notranje vodsto šole in pa vse tri razrede.

Učencev štejejo vsi trije razredi 38. V III. razredu jih je najmanj, v I. največ. Zbrali so se iz otrok idrijskih rudarjev in le malo je drugih, poduradniških in meščanskih in nič uradniških in trgovskih. To število je nadvse zanimivo. Znano je, da je bilo prejšnja leta na srednji šoli več učencev. Ostali so doma vsi Idrijčani, ki so hoteli študirati, poleg tega pa je redno došlo še nekaj tujcev. Zdaj so ostali na tej šoli le oni, ki jim sredstva ne dopuščajo višjih študij v drugih krajih. Kdor pa je zamogel le malo zganiti, je šel ali v Tolmin ali v Gorico. Tako so ostali tu doma le oni, ki si žele vseeno izpolniti svoje znanje, ki so ukaželjni, pa nimajo druge prilike, da bi jo izkoristili, kot le to šolo. Da pa naša mladina hoče napredovati, si pridobiti znanja in se uveljaviti, je gotovo dejstvo, ki ga le deloma potrjuje to majhno število učencev.

Ker šola še ni urejena, so nekateri učenci šli zopet nazaj na ljudsko šolo ter s tem zmanjšali število obiskovalcev.

Obljublja se z gotovih strani in tudi učitelji sami so zagotovili nekatere starše, da se bo vse lepo in prav uredilo zdaj po novem letu. Seveda se samo s to obljubo ne moremo zadovoljiti in bi radi čim prej videli tudi rešeno to skromno zadevo.

Toliko o tem na zunaj. Notranja plat te šole pa še zdavna ni urejena. Čujemo, da so se nekateri krogi zavzeli za to, da bi se v Idriji osnovala industrijska šola, ki bi res bila nadvse potrebna naši mladini in bi imela tu hvaležna tla.

Vesti iz Istre

KLANEC

Klanška fara praznuje dne 6. januarja, na dan Sv. Treh Kraljev, tristoletnico svojega obstoja. Prvi duhovnik je bil Gregor Lavrika. Do zdaj jih je 38.

Ta dan bo fara slovesno praznovala z zahvalno službo božjo dopoldne; popoldne se bo blagoslovil novi zvon, prelit iz razbitega zgodovinskega iz l. 1644. Blagoslov bo izvršil naš ljubljeni vladika g. škof. Za botre bosta gospod in gospa Gattorno.

IZ DEKANI.

Polnočnica in božične pesmi ali komur gre.

Tukaj je že stara navada, da pride za Božič k polnočnici med drugimi tudi nekaj tistih, kateri bi lahko izostali. In to so tisti, kateri se celo leto ne vidijo prestopiti praga hiše božje, pač pa polnočnice nikdar ne zamude. Do tukaj nič slabega, da bi ne bilo drugega, kot da pridejo v cerkev, ali taki elementi pridejo samo za zgago, ker pridejo namreč pijani in motijo službo božjo in še drugim ne dajo miru.

Letos pa je vendar vse to izostalo, prvič ker so bile gostilne odprte samo do desete in ne do dvanajste ure kot druga leta. Drugič pa — kar je še bolj zabranjevalo — radi velikega mraza, kateri je par dni prej pritisnil.

Omeniti hočem pa še nekaj drugega, kar bi tudi lahko enkrat za vselej izostalo, in to je, da se tukaj še vedno pojejo za božične praznike — pri polnočnici še posebno — tiste prastare božične pesmi, katere so po drugih cerkvah že davno pozabljene. Čas je, da bi se teh nekoliko opustilo in da bi se zbor naučil tudi par novih. S tem nočem reči, da bi se opustile vse stare pesmi, tega ne, ker tudi med starimi je dosti lepih, reči hočem le, da bi vsaj tisti «fulik» tiste «jemperge» in še dosti drugih takih tujk, s katerimi smešimo našo milo in drago nam govorico, mogli končno odpraviti, da se nam ne bodo drugi smejali.

Napisal sem te vrstice z dobrim namenom in z željo, da bi ne bile bob ob steno. — Opazovalec.

Reška pokrajina

TRNOVO PRI BISTRICI.

(Sestanek sadjarjev.)

Nedeljski kmet. sestanek ni bil tako obiskan kot navadno. Ne vemo, kje tiči vzrok. Tolmačimo si s prazniki, kar pa ne moremo smatrati za opravičbo. Saj ravno o praznikih je največ časa na razpolago in ne vemo kam ž njim. Medtem ko so se udeležili sestanka mladeniči iz Vrbice, ki je eno uro oddaljena od Trnovega, smo pogrešali Trnovce.

(Dalje na IV. strani)

ZAHVALA

Podpisana, globoko ginjena po tolikih dokazih iskrenega sočutja, se najprisrčnejše zahvaljuje vsem onim, ki so počastili našo nepozabno hčerko oz. sestro

MARIJO

bodisi z darovanjem cvetja, s spremstvom k večnemu počitku. Posebna zahvala č. duhovščini, pevskemu društvu «Zvon» godbenemu društvu, prijateljicam blage pokojnice in vsem dekletom, zlasti gdč. Angeli Škerlavaj za njeno požrtvovalnost.

OPČINE, dne 2. I. 27.

DRUŽINA VREMEC.

KADAR VABIŠ NA KRST

ali praznuješ ženitovanje, kadar obhajaš god ali rojstni dan ali kadarkoli vabiš goste v svojo hišo, vedno jim boš dobro postregla, ako jim serviraš izborne testenine

PEKATETE

zanesljivo prave v ½ kg originalnih zavojih.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 1

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 2

NOVA HIŠICA v mestu se proda po ceni. Pojasnila daje goriško upravništvo. 26

ELEKTRIČNI MOTOR 3½ HP, 220/110 volt, 42 perijod, se proda. Naslov pri goriškem upravništvu. 27

GOSPOD, 28-leten, vzvišenega poklica, želi znanja v svrho ženitve z brhko, inteligentno, do 25-letno gospodično. Ponudbe s sliko in podatki goriški upravi pod «Usoda». Tajnost strogo zajamčena. 28

SLOVENSKO podjetje v Gorici išče samostojno korespondentko, veščo perfektne slovenščine in italijanščine ter knjigovodstva. Samo prima reference naj se vpošljejo na upravništvo pod «Samostojna». 29

SOBA v novi vili, novo opremljena, se odda gospodu. Naslov pri tržaškem upravništvu. 31

SOBA z dvema posteljama se odda. Andrena Fontanelle 1, III. Piazza Rosario. 32

HIŠNO, pošteno in zanesljivo išče uglednа družina. Naslov pri tržaškem upravništvu. 33

MLEKARNA s prodajo sadja se radi bolezni po ugodni ceni proda. Naslov pri tržaškem upravništvu. 34

SLUŽKINJO za vsa hišna dela išče majhna družina. Pojasnila pri vratarici Salita Trenovia 4. 35

KROJAŠKI pomočnik, izučen na deželi, išče dela. Naslov pri tržaškem upravništvu. 36

HARMONIJ se proda. Izbera med tremi. Naslov pri goriškem upravništvu. 37

VOLLGATTER, z več rezili, skoraj nov, 900 mm, stroj za izdelovanje lesa, se prodata po nizki ceni. Marsič, Via Valdirivo 29, Trst. 30

FOTOGRAFIJA. Ciril Maurensič, večletni vodja fotografičnega atelieja Jerkič, naznanja, da je vstopil v atelje Hofmann Eckerl, Gorica, Corso V. E. III. št. 18 kot družabnik. Izvršuje vsakovrstna dela; povečanja, posnetke v naravnih barvah, notranjosti, skupine, nagrobne slike. Sliko tudi na prostem. 1835

ŠTEDILNIKE premične in nepremične, od L 100.— naprej, prodaja kovač Purič, Via Media 6. 1946

PRVOVRSTNA TRGOVINA v lepem mestu spodnje Štajerske (Jugoslavija) trgovina z manufakturo, špecerijo in železom, lepo, moderno podjetje s hišo in približno 25 oralov zemljišča, z lepimi gospodarskimi poslopji se ugodno rroda. Ponudbe na Emil Heberle, Graz, Grabenstrasse 12, Avstrija. 10

TRGOVINA sadja in zelenjave se proda po nizki ceni. Naslov pri tržaškem upravništvu. 22

SAMO potom energičnega zdravljenja z Glykolom se ozdravi glavobol, šibkost, malokrvnost, cbnemoglost. Izdelek lekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42 4

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljše zdravilo proti želodčnim šibkostim in za rekonvalescenco. Steklenica L 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Via Giuliani 42. 5

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64 7

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec Via Giulia 29. Telefon 33-19. 8

STROJ za izdelovanje cementne strešne opeke, proda po nizki ceni Srečko Bajt, v Idriji. 6

OSLABELI GOSPODJE (nevrasteniki) dobijo važno pojasnilo. Dopisi na upravo tega lista pod št. 1902 1902

Tvrdka H. PETRIČ v Postojni

priporoča svojo bogato zalogo ur, zlatih in srebrnih predmetov in raznovrstnih daril.

Zaloga originalnih šivalnih strojev «Singer». Prodaja tudi na obroke. Pouk v vezenju brezplačno. (135)

JE ORIGINALNO MAZILO KI ODPRAVI RADIKALNO KURJA OČESA DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH 132

FARMACIA SPONZA - Via Ter S. Piero 10 - Trst

Dr. IVAN LINKA

zdravnik kožnih in zobnih bolezni

Zlati mostovi in kavčuk

Trst, Corso V. E. III, št. 24, I. n.

IGRALNE KARTE

dunajske tovarne

PIATNIK

najboljše in najtrpežnejše se prodajajo v vseh boljših papirnicah in tobakarnah. 144

ZALOGA:

R. Leipziger Succ.

Trst - Via Brunner 4 - Trst

Poročne sobe iz masivnega lesa
Jedilne sobe Lakirane kuhinje
Posamezno pohištvo Železno pohištvo

ALESSANDRO LEVI MINZI, TRST

Via Rettori 1 — Via Malcanton 7-13

E. PECENCO Stroji za šivanje, vezenje in pletenje, za domin vsako obrtnijo. Potrebščine Napeljave z motor. pogonom. Popravila.

TRST, Via Muda vecchia 3 127

za magistratom — Brezplačen pouk v vezenju

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE 118

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

NEŽNE ROKE

providne in skrbne matere nudijo vsem hišnim sladki odvajalni čokoladni bonbon ARRIBA

Za zdravje vseh.

Prodaja se v rudečih zavitkih po 50 cent.

ARRIBA

DOBITE GA V VSAKI LEKARNI

P O D L I S T E K (20)

V. I. KRIŽANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Prišli so veseli in živahni dnevi. Rudolfovo in Antuanetino poroko so določili na 25. septembra, nekaj dni po Samuelovem krstu. Bodoča grofica in baron pl. Goe sta sprejela vabilo, da bosta krstna botra novega kristjana.

Nekoč, v drugi polovici junija, sta dekleti sedeli v vrtu pri svojem ročnem delu in se pogovarjali s Samuelom.

— Deca, — je rekel stari grof pristopivši k njim ter pozdravil svojega bodočega zeta bolj prijateljski kakor po navadi, — prišel sem vam povedati, da se je naš načrt glede Rudolfove poroke izpremenil; ravnokar sem prejel pismo od kneginje O., tvoje tete, Antuaneta. Kneginja piše, da ji slabost in bolne noge ne dovoljujejo, da bi prišla k nam; toda misel, da ne bo mogla prisostvovati nečakinjini poroki, jo tako tlači, da me naproša, naj pridemo k njej z vso družino. Priprave za poroko naj bi se vršile na njenem posestvu, in tako bi mogli preživeti tam nekaj tednov.

— In kaj si sklenil, oče? — je vprašala Valerija in skrivaj pogledala Samuela, katerega obličje se je zmračilo.

— Vabilo v taki obliki ne dopušča odklonitve, pa tudi ni vzroka za to. Poznal sem kneginjo do njene ovdovelosti, bila je premila ženska, poleg tega je rodna sestra Antuanetinega očeta in torej njena najbližja sorodnica, ter bi prav rad obnovil znanje z njo. Odgovoril ji bom, da sprejemamo njeno vabilo ter odpotujemo od tu drugega ali tretjega julija. Do tedaj, na svidenje.

Po grofovem odhodu se je Valerija sklonila k Samuelu, ki je sedel mračen in zamišljen oprt na stol, in ga je polglasno vprašala:

— Zdi se, da vam novi očetov načrt ne ugaja?

Mladenič je vzdihnil.

— Ločitev od vas, ki bo trajala nekaj tednov, in vaša prisotnost pri slavnostih, ki se jih jaz zaradi svojega zlaganega, nesrečnega položaja ne morem udeležiti, mi ne more biti prijetna. Za to nepričakovano trpljenje dovolite mi majhno zadoščenje, — je pristavil po minutnem molčanju; pridite k meni z vso rodbino za en ves dan, v mojo poletno hišo, kjer sem imel srečo vas prvič videti.

— O da, obljubljam, — je odgovorila živahno Valerija.

Deklica je brez težave dobila za to grofovo dovoljenje, ker že davno ni bil tako vesel in dobre volje. Enoglasno so sklenili, da obiščejo na dan pred odhodom Samuela vsi rodbinski člani z baronom Goe-jem vred.

Določenega dne je bilo vreme prekrasno; na višnjevem nebu ni bilo oblačka vzlic soparni vročini. Antuaneta je zapazila z velikim zadovoljstvom, da se je njena prijateljica bolj skrbno oblekla. Bela obleka, ki jo je nadela na dan svoje zaroke, ji je postala tako neprijetna, da je ni hotela videti, toda zdaj jo je zaželela obleči; bel slamnik z vrtnicami okrašen se je kaj lepo podajal ostali zunanjosti. Ob dvanajstih so se podali na pot. Moški na konjih, deklici v prelestnem kabrioletu, v katerem sta bila vprežena dva konja, ki ju je Antuaneta vodila.

Rudenhof, poletno bivališče bankirja, je predstavljal majhen, utrjen grad v renesančnem slogu, z množico lahkih stolpičev, okrašenih z balkoni in lepimi kipi. Stal je med obsežnimi vrtovi.

Ko so prišli v senčnat hrastov drevored, ki je peljal h gradu, je rekla Antuaneta smejoč se: — Poglej, Valerija, kakšno lepo poslopje! Mislim, da ti bo lepo tukaj živeti in noben grof bi ti ne mogel kaj lepšega pokloniti... — Valerija ni odgovorila. Njen pogled je bil uprt v hišo in na vse razkošje, ki jo je obdajalo, in na vitko, odlično postavo mladega hišnega gospodarja, ki je stal na zadnji stopnici pred hišo, pričakujoč goste. Mlada grofica se ni več pomilovala, dasi si tega ni hotela priznati. Navzočnost Samuela ji je bila prijetna, nestrpno ga je pričakovala, in gotovo bi se zdaj ne hotela odreči svojemu ženinu, če bi se ji ponudila še tako ugodna partija.

Samuel je izkazoval gostom najradostnejše in najpozornejše gostoljubje. Izvrsten zajutrek, izprehod po vrtovih, pregledovanje gradu in zanimivega muzeja, slik in redkosti, ki jih je mladi bankir zbral ob času svojega potovanja, je izpolnilo vse jutro; nato so se vozili z ladjico po velikem jezeru, ki je znamenito po slikovitem obrežju.

Kljub malemu številu udeležencev smo obravnavali dnevni red «sadne vrste za naše kraje.» Znana sadjarja, gg. Ambrožič in Dekleva iz Ribnice sta nam rada povedala iz svojih izkušenj, katere vrste bi prišle pri nas v poštev. Priporočala sta pred vsem sledeči dve vrsti:

Boncvac, ki prenaša tudi slabšo zemljo in vetrovne lege; sad je trpežen in lep, drevo rodovitno.

Mašanegar, ki je glede zemlje in lege podoben bonovcu in da izvrsten sadni mošt. Dalje:

Blenheimsko reneto: je lep sad z dobro ceno, a ni tako rodoviten (rodi vsako 2. leto). Ljubi zavetne lege in dobro zemljo.

Kanadko, ki jo štejemo med najfinejše vrste. Podobna je po zahtevi blenheimski reneti. Zahteva zavetno lego, rodovitna tla in gorko podnebje (vinske kraje). Je zelò občutljiva za bolezni.

Voščenko. Je cenjeno jabolko, zahteva bolj rodovitno in zavetno lego. Ne rodi enakomerno (vsako 2.—3. leto). Sad mora biti shranjen narazen, da se vzdrži.

Meksandrovko. Lep in cenjen sad, rodi dobro, a sad ne stoji, lega zavarovana. Tej sliči **viljemovka.** Na trgu je zelo priljubljena **zlata zarja.**

Poleg navedenih so še priporočljive: **Ananas, veliki bob** (je priporočljivo, ker pozno cvete) **ontario** (zgodnja okusna) **štajerski pogačar** (debela, lepa, dobro rodi.

Naši kraji so že znani po lepem in okusnem sadju. Mnogo je kmetovalcev, ki vedò ceniti velik pomen sadjarstva v kmet. gospodarstvu, a še več jih je, ki stavijo na sadno drevje le prevelike zahteve. Pojmo nasproti umni sadjereji!

Znanost in umetnost

EMA GRAMMATICA V GORICI.

Ta svetovno poznana igralka gostuje te dni tu pri nas s svojo družbo. Sprejeta je bila malo manj slovesno od komaj odišlega Pirandella, vendar še vedno svečanostno.

V nedeljo zvečer je nastopila v poznani Shaw (Šo-ovi) komediji «Ivana d'Ark» — za katero je ta angleški pisatelj odnesel letos polovico Noblove nagrade. Saj mu je ravno ta satira prinesla svetovno ime.

Družba, zbrana krog Gramatiche, je res popolna. Redko nastopi kaka v harmoniji, kot je nastopala ona v nedeljo. Vajeni smo videti glavnega igralca res v vlogi, res umetnika, ki mu delata družbo še dva ali trije, medtem ko je tu bilo vse, od Ivane pa do statista res odrsko skladno, celoti nujno potrebno.

Zgodba Ivane d'Ark je znana. Tu nam jo pisatelj znova pokaže v 6 slikah z epilogom, pregneteno s svojo osebnostjo, izdelano tako potanko, da ti nehote vstane tedanji vek pred očmi. Ivana se je borila kot junakinja v boju proti Angležem na strani šibkih in slabiču kralju Karlu izročenih Francozov. Že je bilo vse tako skrahirano, da so čakali končnega poloma, ko se pojavi na bojišču Ivana d'Ark, odeta v oklep in z zastavo Matere božje v rokah, ter z vzgledom tako navduši vojake, da započnejo znova boj in zmagujejo, zmagujejo.

Pozneje so Angleži Ivano d'Ark ujeli, kardinal jo je obsodil in zažgali so jo na grmadi. Bernard Shaw doda še eno sliko iz same razposajenosti, da se nasmeje klavrnim figuram časa.

Kardinal, isti ki jo je sodil, pa se znova pokaže v tej sliki in ji pravi, da če bi njega ne bilo in bi je ne sodil, bi danes ne bila svetnica. — Potem pride rabelj, pa pove, da mu je bilo težko, zažigati grmado pod njo in jo privezovati na kol, pa kaj se hoče, on ima ženo in otroke in je moral izvršiti svojo dolžnost, poleg tega pa mu je lahko hvaležna, ker ji je pripomogel do svetništva s tem, da jo je sežgal. Večer je bil umetniško lep in odrsko popoln.

Le škoda, da se glavna moč, Ema Grammatica ni mogla razživeti popolnoma na odru vsled prehlada ker jo je kašelj mučil celo med predstavo.

Nekdo v Gorici je obljubil, da bo to lepo Shaw-ovo satiro poslovenil ter jo pripravil za naš goriški oder v slučaju da bodo slovenske prireditve znova dovoljene. Upajmo, da nam jo bo dano videti od naših igralcev v materinščini. V.—

Henrik Sienkiewicz: Potop.

Iz poljščine prevel dr. Rudolf Mole, 11—12 snopič. V Ljubljani l. 1927. Založila Tiskovna zadruga.

Po daljšem presledku je izšel zopet nov dvojni snopič Sienkiewiczevega romana «Potop», ki ga izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani.

O zanimivosti Sienkiewiczevih romanov nam ni treba še posebej govoriti. Dovolj je, ako poudarjamo, da je prva izdaja vseh njegovih romanov v slovenskem prevodu že zdavnaj razprodana in da po novi izdaji Tiskovne zadruge prav pridno segajo najširji sloji. Velikega romana «Potop» I. del je bil dokončan začetkom letošnjega leta in je že izšel v skupni knjigi. Z enajstim in dvanajstim snopičem začenja drugi del. Dobijo se še vsi prejšnji zvezki, zato se vabijo ljubitelji zanimivih romanov, da se naročijo na «Potop». Vsak dvojni snopič velja Din. 20 in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Hartley Maners, «Peg, srček moj».

Veseloigra v treh dejanjih. Poslovenil O. Šest. Zbirka «Oder» 16. snopi. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga Str. 99. Cena Din. 18.

Ta tridejanska veseloigra bo predstavljala prijeten repertoirni komad vseh diletantskih odrov. Pred par leti v angleščini napisana, je znala s svojo resnično ljubko in prijetno vsebino izvojevati velike uspehe po vsem svetu. Ni čuda, čeprav so vojna leta že davno za nami, občutimo še vsi trpke posledice grozot — zato nam je svetel smeh iskan in ljub tovariš.

«Peg, srček moj» nosi kot glavno vsebinsko potezo borbo proti okostenelim formam občevanja ljudi, proti smešnim aluram aristokratov, plemičev in snoba. — Iz Pegice, mladega, zdravega in nepokvarjenega dekleta z deželе, veje toliko svežosti, da že ta edini moment opraviči njeno pravo. — Lepa, tiha ljubezen, prvi sen mladega dekleta in resnega možaka, katerim nasproti stoji okostenela tradicija «lepega obnašanja», zmaga nad nesmiselnostjo form.

Veseloigra, ki ne stavi glede scene nikakih velikih zahtev, bo dobrodošla vsem majhnim odrom in bo gotovo uspela povsod.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Po telefonu poročena

Kje se je pa to zgodilo? I kje neki, v Ameriki seveda, tam so ljudje bolj napredni kakor smo mi tu v tej staromodni Evropi. Miss Jane Pettel, 18-letna telefonistka, se je hotela poročiti s Harwey-em Webster-om, svojim tovarišem iz urada. Zraven tega si je nevesta vbila v glavo, da ju mora poročiti njen stric, duhovnik Pavel Pettel. Na dan poroke je bilo že vse pripravljeno, gostje in povabljenci so bili že polnoštevilno navzočni, le eden je manjkal, in ta je bil stric - duhovnik. Prišla je pa njegova brzojavka, da je zadržan, naj mu oproste, ker ne more priti. Malenkost bi bila dobiti drugega duhovnika, toda nevesta si ni dala izbiti strica iz glave. Čeprav je bil ta v Oklahomi, nad tisoč kilometrov od kraja Des Moines, kjer je čakal par na poroko, se je zvezala nevesta telefonično s stricem, eno slušalo je imela nevesta, drugo je držal ženin na ušesu, na drugi strani — tisoč kilometrov daleč — pa je govoril stric svoj ganljivi poročni govor; da je bil res ganljiv, so gostje le videli, in sicer ko se je nevesta jokala. Nato je rekla zelo odločno in jasno nevesta v telefon svoj «da», potem je izpregovoril ženin svojo obsodbo in poroka je bila končana, telefon je združil dve srci in čas, kakor je že navada v Ameriki — bo pokazal, je li bila ta telefonična zveza prava, ali se je pa gospodična pri telefonu zmotila.

Lepa beseda lepo mesto najde.

Vratarji so navadno zelo vljudni gospodje, posebno pred prazniki in okrog novega leta. Taki so vsi brez izjeme, niti tisti, ki so nastavljeni pri najvišjih državnih uradnikih, niso izjeme. Oni skrbe, da ne more nihče do njihovega gospoda, kdor ne prihaja v velevažni zadevi. Kaki so taki vratarji, nam kaže najlepše dogodek, ki se je dogodil te dneve v predsobi notranjega ministra v Varšavi.

Urednik lista «Glos Prawdy» bi bil rad govoril z gospodom notr. ministrom. Vratar je pogledal došleca spoštljivo, a kljub temu je rekel: «Gospod minister danes ne sprejemajo!»

«Prihajam v zelo važni zadevi!» je odvrnil urednik.

«Potem pa čakajte!»

Urednik je čakal. Pol ure, celo uro. Vratar se ni zgenil, da bi njega naznanil. Urednik je postajal nestrpen.

«Važno zadevo imate, pravite? Za kaj pa gre?» je slednjič povprašal urednika vratar

Na kar je urednik odgovoril: «Gospodu ministru hočem predložiti načrt, kako doseči zemljiško koncesijo v abstraktni Afriki, da se hidravlične sile amaconske reke spravijo v kongruenco s transmisijskimi intelektualci in se na ta način dosežejo po ekspropriaciji renesančne cene, preden pride od Caligule protiponudba, da se morajo koncizni faksimili emancipirati popolnoma od aproksimativne deskriptivnosti, sicer nastane velika nevarnost, da se naše homogenske biologične antene izpremene v popolnoma brezvredne in periferične fosforescence...»

«Že prav, že prav!» je prekinil vratar urednika. «To je vse nekaj drugega! Zakaj pa tega niste takoj povedali!»

In ne da bi ga bil naznanil, je odprl vratar duri v ministrovo sobo, prepričan, da je s tem opravil, kar je bil prej zagrešil, pa tudi ponosen, da sodeluje tudi on, vratar pri tako velevažni in za domovino prekoristni zadevi.

Skopalja.

V Orleans-u so dobili sosedje 80-letno vdovo Annie Bugle v njenem stanovanju umirajočo. Čudno se jim je zdelo, da se ni prikazala iz svojega stanovanja. Poklicali so k umirajoči zdravnika, ki je pa prišel prepozno. Ugotoviti je mogel le dejstvo, da je starka umrla od lakote in od mraza. Sodna komisija je pa dobila v njenem stanovanju vse polno zlatih in srebrnih predmetov v vrednosti 55.000 frankov, pa tudi dve hranilni knjižici in precej gotovine.

Iz brezalkoholne Amerike

V Zedinjenih državah Severne Amerike, kjer je prepovedano uživanje vsakega alkohola, si znajo ljudje pomagati. Par dni pred prazniki je prišla v promet nova «voda za lase» v pripravnih steklenicah po pet dolarjev ena. V par dneh so pokupili Amerikanci skoraj vso velikansko zalogo te «vode za lase». Policija je prišla prepozno na to, da je vsebovala omenjena voda precej alkohola in se je s pomočjo drugih dodatkov dal napraviti izvrstni liker.

Težka naloga.

V neki ljudski šoli na Švedskem je izostal od pouka mali Peterček. Učitelj je dobil od njegove matere sledeče pisemce: «Cenjeni gospod učitelj. Oprostite, da ni mogel Peter danes v šolo, mora namreč nadomestovati svojega očeta kot vratar. Včeraj ste dali Petru računsko nalogo: Ako meri polje štiri kvadratne milje, koliko časa traja, da obhodi mož dvakrat in pol to polje, ako napravi tri četrti milje v eni uri? Peter je še otrok, zato smo poslali njegovega očeta na pot. Vstal je zgodaj in se odpravil na pot in upamo, da se zvečer že vrne domov. Prihodnjič pa prosim, da bi ne dali več take naloge Petru, izberite si rajši nalogo s kako žensko, kajti jaz grem laže od doma, kakor pa moj mož. S spoštovanjem N. Hansen.»

Ameriški samomor

Amerikanci so originalni tudi v samomorih. Razen revolverja in strupa, ki sta najbolj navadni samomorilni sredstvi, jim služijo v žalostni namen tudi nebotičniki. Pred kratkim si je na ta način vzel življenje Albert Smith, bogat industrijalec in lastnik ogromnih posestev. Skočil je — ker se je naveličal življenja — z 41. nadstropja nekega nebotičnika v Chicagu. Kakor je pač umljivo, je pri skoku s take višine obležal na mestu mrtev. Izdihnil pa je — kakor so dognali zdravniki pri raztelešenju — še predno je priletel na tla; smrt je namreč nastopila radi zadušenja. V Ameriki sicer takšni samomori niso redki; tekom enega meseca se je dogodilo 12 sličnih samomorov. Trgovec Harry William Creamer je skočil z 10. nadstropja; vdova Elinor Moor si je vzela življenje s skokom s 14. nadstropja; Georg Schafer, ravnatelj neke tovarne razstrelilnih snovi, je skočil s 16. nadstropja; zdravnik dr. Cook je hotel biti bolj siguren, da mu bo žalostni naklep uspel, zato je šel še nekoliko višje; skočil je z 19. nadstropja. Smith pa je s skokom z 41. nadstropja dosegel «rekord», ki mu ga pa gotovo nihče ne zavida.

Harakiri

Iz verskih nazorov Japoncev sta vzrastla dva japonska običaja, katera sta zlasti v prejšnjih stoletjih popolnoma vladala in ju je šele prodiranje evropske kulture polagoma izkoreninilo. Ta dva običaja sta bila: harakiri in pa krvna osveta.

Harakiri se je izvršil na ta način, da si je samomorilec slovesno preparal trebuh. Pravilno japonsko ime za ta ostudni običaj je pravzaprav «kapuku», harakiri je le navaden poljuden izraz. V začetku je bil harakiri smrtna kazen le za plemiče. Mikado je na primer ukazal samuraju — japonskemu plemiču — kateri je padel v nemilost, da naj sam sebi na «viteški» način vzame življenje. Japonci so se držali namreč tega mnenja, da nihče ne more izvršiti takega samomora, ako nima posebne hladnokrvnosti in možatosti. Skočiti v vodo, ustreliti se obesiti se — to ni moško.

Ko se je vračal proti domu kak premagan turški paša z razkropljeno in pobito armado, mu je prišel nasproti sultanov odposlanec in mu izročil svileno vrvico. Paša je takoj vedel, kaj to pomeni: mora se z njo zadrgniti. Torej nekaj podobnega kakor pri Japoncih.

Japonci so po veri šintoisti in budhisti. Šintoizem obožuje prirodne sile, solnce, ogenj, mesec itd., dočim uči budhizem, da je največja sreča za človeka in za ves svet, kadar zgine v nič. Njih vera pravi tudi, da je sedež duše v trebuhu. Najkrajša pot, da se odreši duša telesa je torej, če se ji trebuh prepara! To vero so imeli tudi drugi paganski narodi, med njimi n. pr. stari Grki. Samomorilec je samega sebe žrtvoval bogovom, da jih je potolažil in jim zadostil, samega sebe pa odrešil.

Posebno slovesno so Japonci izvrševali harakiri, kadar je bil kot postavna smrtna kazen. Pa tudi ob smrti mikada je bilo v tistih časih v znak žalosti in obupa izvršenih vsepolno samomorov na ta način, da so spustili dušo po najkrajši poti: harakiri.

Anglež po imenu Mitford, ki je bil priča izvršitve harakiri ga opisuje v neki knjigi tako-le:

Bili smo povabljeni, da sledimo japonskim pričam v hondo t. j. glavni hodnik templja, da smo navzočni pri tej ceremoniji. Bil je kaj pretresljiv prizor. Videl sem precej velik hodnik, katerega visoko streho so nosili temni stebri. S stropa je viselo vsepolno velikanskih pozlačenih svetilk in okraskov. Pred oltarjem, kjer so za kakega pol metra vzvišena tla pokrita z lepimi preprogami, je bila razgrnjena odeja iz živordečega sukna. Velike sveče so širile mračno, skrivnostno svetlobo, toliko da je bilo ravno še mogoče videti vse dogodke. Sedem Japoncev je posedlo na levi strani, sedem tujcev pa na desni, drugega ni bilo nikogar.

Čez nekaj minut tihega, bolestnega pričakovanja je vstopil Taki Kusabè, močan mož, srednjih let in z lepim obrazom. Oblečen je bil praznično in je nosil tiste konopljene peruti, katere imajo Japonci ob posebno slovesnih dneh. Sledil mu je «kajšaku» in trije častniki, ki so nosili paradno suknjo z zlatimi našivi. Kdo je kajšaku? Kajšaku je oni, ki izvrši rabeljsko delo. Njegova služba je častna; največkrat jo prevzame sorodnik ali pa najboljši prijatelj samomorilca. V tem slučaju je bil kajšaku učenec Kusabèjev.

Počasi je korakal Taki Kusabè proti japonskim pričam, a kajšaku mu je sledil ob levi strani. Kusabè se je globoko priklonil pričam, ravnotako so mu te odvrnile, a še mnogo bolj spoštljivo. Polagoma in z nekakim dostojanstvom je stopil nato obsojenec na vzvišeni oder. Vrgel se je na tla pred oltarjem, sedel na rdečo preprogo tako, da je kazal oltarju hrbet. Sedel je na japonski način, da so se kolena dotikala tal. Tako sedijo Japonci pri molitvi in Kusabè je ostal tako — do smrti. Kajšaku mu je stal ob strani. Nato prinese eden izmed častnikov stojalo, kakršno rabijo v templjih za darila. Na stojalu je ležal v papir zavit kratek japonski meč, ki je bil ostro brušen kakor britva. Častnik je pokleknil in podal obsojencu meč. Ta ga je spoštljivo sprejel, ga z obema rokama dvignil nad glavo in položil na tla.

Globoko se je priklonil taki Kusabè. Njegov obraz ni pokazal najmanjše vznemirjenosti. Le na glasu se je poznala globoka pritajena bolest. «Jaz, jaz sam sem bil ukazal vojakom, naj streljajo na tujce v Kobi, in ko so hoteli zbežati, sem ukazal vnovič. Zaradi tega zločina izvršim harakiri in prosim navzočne, naj mi izkažejo to čast, da so priče mojega dejanja.»

In zopet se je priklonil. Nato si je odrgnil zgornjo obleko do pasu. Rokave je vtaknil pod kolena, da ne bi mogel pasti nazaj; kajti sramota bi bila za Japonca, ko bi umirajoč padel vznak. Mirno vzame meč in ga ogleduje. Zdelo se mi je, kakor da bi se obotavljal. Nato pa si naglo porine rezilo globoko pod pasom v levo stran, potegne počasi na desno, ga obrne v rani in potegne še navzgor. Niti trenil ni z obrazom medtem grozним dejanjem. Ko je meč potegnil iz telesa se je nagnil naprej. Sedaj sem opazil na obrazu znamenja bolečine a od sebe ni dal niti glasu. Medtem ko se je nagibal naprej, priskoči kajšaku, ki je ves čas ostro opazoval vsako njegovo kretnjo, zahahne bliskoma z mečem, nekaj zaropoče po tleh: z enim migljajem mu je odsekal glavo.

Zavladala je smrtna tišina. Na tleh pred nami leži v mlaki krvi kup mesa, ki je bil pred kratkim še hraber vpliven mož. Bilo je nekaj strašnega.

Kajšaku se prikloni, obriše meč ob pripravljen kos sukna in stopi nazaj na oder. Meč pa, s katerim se je zabodel Kusabè, so slovesno odnesli kot krvav dokaz izvršenega samomora.

Prva sta zapustila svoja prostora mikadova odposlanca in odšla na drugo stran, kjer so sedele tuje priče, ter sta glasno in razločno zaklicala: «Vi ste priče, da se je smrtna obsodba zvesto izvršila!» Ceremonija je bila s tem pri kraju in odšli smo iz templja.

L. O.

DAROVI

Društvo v Podbrtu daruje Šolskemu društvu L 25.— Denar hrani uprava.

Družina Bernetič daruje L 10 za Šol. društvo.

Da ne bo veljala ne vaša ne naša naj ima Šolsko društvo 5 lir; Bralno pevsko društvo «Vodnik» iz Doline je darovalo od svoje prireditve na Silvestrovo L 25 Šol. društvu.

Gosp. Josip Mandič iz Dekanov daruje L 10 za Šol. društvo. Istemu društvu daruje g. Ivan Bandel L 25. Draga U. daruje L 10 za Šol. društvo in L 10 za Dijaško Matico. (Denar za D. M. hrani Šol. društvo.)

Za svetoivansko podružnico Šol. društva so nadalje darovali:

V Mančah so daroval: Štefan Furlan - 40 kg krompirja, Iv. Ferjančič - 20 kg krompirja; Pangerc Fr. 18, Iv. Natlačen 28, Ivan Škrjanc, Furlan Iv. 12, Fr. Furlan 13, Semenič Jožef in Pangerc Jožef - po 10 kg krompirja; Fr. Sorta 4, Jožef Sorta 2, Rih. Pangerc, Jožef Šček, Ferjančič 27 in Furlan Fr. 6 po 5 kg krompirja. — Hvala darovalcem in vrlemu Štefanu!

V Slapu: Ferjančič Alojz 33, in Škrl Ivan 1 - po 10 kg krompirja; Podgornik Simon 82, Volk Ivan 12, Žvokelj Rozalija 90, Žorž Ivan 8, Malik Alojz 5, Malik Evstahij 4, Uršič Ivan 21, Trošt Maks št. 28, Ambrožič Franc 46, Malik Franc 78, Ukmar Franc 77, Kobal Anton 61, Rešeta Alojzij 55 in Trošt Anton 56 - po 5 kg krompirja; Furlan Jakob 38, Ferjančič Rudolf 42 in Furlan Franc 67 - po 6 kg fižola; Uršič Ivan 30, Kobal Anton 61, Polžata Anton 52, Malik Franc 78 in Jež Frančiška 84 - po 5 kg fižola; Furlan Marija 85, Jež Anton 97, Furlan Alojzij 81, Nabergoj Anton 91, Zadnik Frančiška 27 in Ferjančič Antonija 59 po 4 kg fižola; Furlan Alojz 57, Jež Matija 83, Furlan Marija 89, Ambrožič Jožef 87, Žorž Ivan 2, Malik Maks 47, Rondič Alojzija 31, Žorž Alojzij 62, Stopar Jožef 64, Volk Vincenc 66, Volk Alfonz 108, Malik Ivan 72, Uršič Anton 73, Nusdorfer Franc 74, Vidrih Edvard 11, Turk Anton 7, Jež Leopold 6, Nusdorfer Julij, Pregelc Damjan 35, Marc Alojzij 17, Žorž Ivan 15, Vidrih Marija 95, Petrič Franc 26 in Nusdorfer Franc 48 - po 2 kg fižola; Bonc Karel 43 - L 2; Volk Katarina 73 - 0.50 L; Nusdorfer Ema 101 - 0.40 L in Zadnik Matiaj 93 - 0.30 L. — Srčna hvala vsem darovalcem in g.čni Franici Škrlovi in Ivanki Furlanovi, ki sta sprejemali in hranili darove! Bog plati vsem!

BORZNA POROČILA

Amsterdam 890-910, Belgija 307-317, Francija 88-89, London 108.20 109-20, New York 22.30-22.50, Španija 340-350 Švica 430-440, Atene 28.50-29.50, Berlin 530-540, Bukarešt 11.25-12.25, Praga 66-67, Ogrska 380-400, Dunaj 310-325, Zagreb 39.25-40.25.

Vojnoodškodninske obveznice 60.30.

Slamoreznice znamke «Mayfart» z verigami raznih velikosti in razni kmetijski stroji. (1251
TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA TRSTU,
TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA
Torrebianca 19, in Raffineria 7.

Klavirji Pianini Harmoniji
PRODAJA POSODA
Automatični Klavirji
Plačevanje na obroke
Patent F. I. P.
Popolnost 105 Elegance Priikladnost
Prodaja in poskusi brez obveze za nakup
Delavnica Ing. GINO RIOSA
Trst, Via Valdirivo št. 24,5

Zapomnite si! 116
Najlepše, najboljše in najcenejše obuvalo dobite pri REBCU, Via Carducci 36.

ZDRAVNIK
DR IV. HRIBERNIK
SPREJEMA 112
V VIA VALDIRIVO ŠT. 33
(NASPROTI KAVARNE ROMA
OD 2.30 DO 3.30 POPOLDNE

Velikanski dohodi dunajskega
POHIŠTVA
navadne in finejše vrste
ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah.
Na drobno. Na debelo.
Največje jamstvo.
R. CAMPONOVO
Viale XX Settembre 33 - Trst
Tel. 793 129

POZOR!
Ne pozabite, da ima tvrdka
Old England
Trst, Corso V. E. 26
(nasproti zastavljalnici)
Izgotov. obleke
površnike 106
tu- in inoz. blago
Lastna krojačnica I. r.
Podruž. v Idriji
Via Castello 68
(hiša Lapajne)
Govori se slovenski

Najvišje cene plačujem za
1305
KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev itd. itd.
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.
D. Windspach - Trst
Via Cesare Battisti 10, II. nad., vrata 16

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru
Sprejema „Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
—— Obrestna mera po dogovoru. ——
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt
Štev. telef. 25-67. 113
Najstarejši slov. denarni zavod

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala in založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Stoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Oglasi v Edinosti imajo najboljši uspeh